

KIR. KÖZJEGYZŐK
KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Főszerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő és kiadó:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR DR.
budapesti kir. közjegyző.

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer
(július és augusztus hónapok kivételével.)

BUDAPEST 1934.
Held János könyvnyomdája, II., Mecset-utca 8. Telefon: 53—6—95.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő : F E K E T E L Á S Z L Ó Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő és kiadó:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Thököly-út 95. Telefon: 97-0-69.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekkszámja: 41.951.

A közjegyzői rendtartás reformja.

A közjegyzői munkanapok nagyfontosságú eredménye.

A magyar közjegyzői karnak majdnem minden szervezete október hó 9. és 10. napjain Budapesten üléseket és értekezleteket tartott, amelyeken napirendre és megvitatásra került a legtöbb olyan kérdés, amely a kar egyetemét újabban fokozottabb mértékben foglalkoztatja s amely kérdések mielőbbi és lehetőleg kedvező megoldása a kar sajnálatosan súlyosan megromlott helyzetének általános megjavításával a legszorosabb összefüggést tünteti föl.

Október 9. napján d. e. 10 órakor kamaraközi értekezlet volt, d. u. 5 órakor a nyugdíjintézet állandó döntőbirósága alakult meg, d. u. 1/27 órakor a budapesti kamara s párhuzamosan a pécsi kamara tartott választmányi ülést. 10-én délelőtt 10 órakor az igazságügyminiszteriumban volt értekezlet s d. u. 5 órakor az országos egyesület központi bizottsága tartott ülést. A kamaraközi értekezletről és az igazságügyminiszteri ankétról az alábbiakban hozunk részletes tudósítást, a nyugdíjintézeti döntőbiróság megalakulásáról és az országos egyesület központi bizottságának üléséről a közlemények rovatában számolunk be. A kamarai ülések csupán az általános érdeklődésre számot nem tartó folyó ügyekkel foglalkoztak.

Kiemelkedő fontossága volt a kamaraközi értekezletnek és az igazságügyminiszteri ankétnek abban az irányban, hogy a 60 éves

A közjegyzői rendtartás reformja. A közjegyzői munkanapok nagyfontosságú eredménye.

Gálffy Ferenc dr.: A második asszony özvegyi jogáról,
Antalffy Zsiros Aladár dr.: Új illetékügyi rendeletek.

Közlemények.

Halálozás.

Kitüntetések.

Áthelyezések.

Az Országos Egyesület központi bizottságának ülése.

Változás a Kuria vezetésében.

A nyugdíjintézeti döntőbiróság megalakulása.

A 350 éves Corpus Juris.

A szombathelyi kamara közgyűlése.

Jegyzői magánmunkálatok galériája.

A nyelvjogositványhoz szükséges nyelvjártasság újabb szabályozása.

Közjegyzőjelöltek igazolványának tartalma.

Felhívás.

A magyarországi kir. közjegyzőhelyettesek országos egyesületének közleményei.

Rendeletek.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Magyar Jogi Szemle.

Jogtudományi Közlöny.

Jogállam.

Notariatszeitung.

Magyar Törvénykezés

Polgári Jog.

Notariatszeitung.

Illetékügyi Közlöny.

Joggyakorlat.

Magánjog.

Illetékjog.

Szerkesztői üzenetek.

és az alap- és részlet kérdésekben egyaránt elavult közjegyzői rendtartás általános reformjának szükségessége nemcsak egyértelmű megállapítást nyert, de a *Lázár Ferenc* dr. országos egyesületi és budapesti kamarai elnök részére a reform munkálatok előkészítésére *Zsitvay Tibor* volt igazságügyminisztertől adott megbízást a jelenlegi igazságügyi kormányzat is kifejezetten fenntartotta s már az előkészítő munkálatok technikai keresztülvitelének kérdése is megvitatás tárgyát képezte.

Nagy és jelentős esemény ez a magyar közjegyzőség történetében. Az intézmény megalkotása óta alig fejlődött, bár jogszolgáltatási fontosságáról és nélkülözhetetlenségéről 60 éves fennállása alatt kétségtelen tanubizonyságot tett. Másrésről a kar általános helyzete, különösen az egyes közjegyzők gazdasági helyzete az általános gazdasági válság, az állások mértéktelen szaporítása következtében katasztrófálisan leromlott. Ekként mindenképpen indokolt, hogy a kar és az intézmény részére olyan előfeltételek biztosítsanak, amelyek mellett és különös tekintettel a lényegesen megváltozott viszonyokra, az intézmény jogszolgáltatási hivatását kellően megalapozott, sőt szélesbített, modern keretek között megfelelően tölthesse be s azzá legyen, amivé a nyugateurópai kultúrállamokban lett, a peren kívüli jogszolgáltatás s különösen az okiratolás hivatott organumává.

A közjegyzői munkanapoknak ezt a legfontosabb eredményét örömmel és megnyugvással veszi tudomásul az egész magyar közjegyzői kar s komoly és erős a hitünk, hogy válvetett, körütekintő és alapos munkával sikerül rövidesen megvalósítani az új magyar közjegyzői rendtartást s ezáltal a magyar jogszolgáltatás érdekeit hathatósabban szolgáló modern magyar közjegyzői intézményt.

* * *

A kamaraközi értekezletet Budapesten *Lázár Ferenc* dr. irodahelyiségében tartották meg s azt az egybehívó *Lázár Ferenc* dr. kir. közjegyző, felsőházi tag, a budapesti kamara elnöke vezette. Az értekezleten az elnökön kívül megjelentek *Angyal Béla* dr. a pécsi, *Galánffy János* dr. a debreceni, *Jedlicska Béla* dr. a szegedi és *Pottyondy Béla* dr. a szombathelyi kamarák elnökei, továbbá *Barcs Ernő* dr., *Demkó Pál* dr., *Fekete László* dr., *Holitscher Szigfrid* dr., vitéz *Kozma György* dr., *Kőrössi Bertalan* dr., *Örley Dénes* dr., *Örley György* dr., *Pálfy Gyula* dr. és *Szemerjay-Petrán Tibor* dr. kir. közjegyzők.

Az értekezletet *Lázár Ferenc* dr. rövid beszéddel nyitotta meg s beszédében jelezte, hogy az értekezletnek tárgya a debreceni kamara négy indítványa s különösen az értekezletet követő napon az igazságügyminiszteriumban megtartandó ankét előkészítése és ezzel kapcsolatosan a közjegyzői rendtartás reformja előmunkálatainak megbeszélése. Az értekezlet ezután *Galánffy János* dr., illetve *Örley Dénes* dr. előadásában tárgyalás alá vette a debreceni kamara négy indítványát. Ezek közül az elsőre vonatkozólag, amely a kir. közjegyzők képviselővé való választására vonatkozik, a kamaraközi értekezlet álláspontja az volt, hogy ez a kérdés a közjegyzői rendtartás reformjával együttesen oldandó meg. A második indítvány a törvénykezés egyszerűsítéséről szóló 1930:XXXIV. t. c. 56. §-ának módosításával az ú. n. különélési tanusítványok megszüntetésére vonatkozott azzal az indokolással, hogy ez a törvényi rendelkezés tulajdonképeni célját, a házasság felbontásának megnehezítését el nem érte s e mellett, mivel az esetek 80—90%-ában szegényjogos tanusítványok állítatnak ki, a közjegyzőkre ellenérték nélkül súlyos terhet ró. A kamaraközi értekezlet ebben e kérdésben több hozzászólás után akként határozott, hogy ha az 56 § rendelkezései változatlan érvényben fenntartatnának, a szegényjog engedélyezésének megszorításában kell remédiumot találni a közjegyzők indokolatlan megterhelésével szemben. Ebben a kérdésben különben az értekezleten az az álláspont is kialakult, hogy a szegényjog alapján kiállítandó tanusítványok ne legyenek teljesen díjmentesek, hanem azok után a félnek a díjak fele összegét kellene megfizetnie. A debreceni kamara további két indítványát és pedig a közjegyző helyetteseknek az O.T.I. biztosítási kötelezettség alól való felmentése és az 5100/1931. M. E. számú rendelet 61. §-ának hatályon kívül való helyezésére vonatkozókat az értekezlet egyhangúlag magáévá tette. Ugyancsak a debreceni kamara részéről *Galánffy János* dr. elnök terjesztette ezután elő a közjegyzői szakvizsgára vonatkozó indítványt, amellyel kapcsolatosan részletesen hivatkozott azokra az indokokra, amelyeket ebben a kérdésben a debreceni kamara legutóbbi közgyűlésén már előterjesztett s amelyet különben e közlőny mult számában egész terjedelmében közöltünk. Ebben a nagyfontosságú kérdésben a kamaraközi értekezlet azt a határozatot hozta, hogy azt is a közjegyzői rendtartás általános reformja körébe tartja utalandónak. Az értekezlet végül részletesen megvitatatta a közjegyzői rendtartás általános reformjára való előmunkálatok technikai keresztülvitelének kérdését.

* * *

Az igazságügyminiszteri ankétet, amelyet a miniszter megbízásából *Tasnády Nagy* András államtitkár hívott össze s amelyet ugyancsak ő vezetett, az igazságügyminiszterium emeleti arcképcsarnokában tartották meg. Az értekezleten az elnöklő államtitkáron kívül az igazságügyminiszterium részéről megjelentek *Kalotay* Viktor kuriai bíró, a közjegyzői felügyeleti VIII. osztály főnöke, *Tunyoghy Szücs* Lajos osztálytanácsos, *Sárffy* Andor dr. táblabíró, *Romhányi* Rafael törvényszéki bíró és *Bartha* Imre miniszteri titkár, aki az értekezlet előadói tisztjét látta el. A bíróságok részéről megjelentek *Koós* Emil dr. kuriai bíró, *Orosz* Mihály ítélőtáblai tanácselnök, *Noszlopy* István a pestvidéki törvényszék másodelnöke, *Medzidradzky* Jenő a budapesti törvényszék tanácselnöke, *Botka* József a központi járásbírószék osztályának csoportvezetője, *Varga* Kálmán a budapesti I—III. kerületi járásbírószék elnöke. Megjelentek továbbá *Lázár* Ferenc dr. felsőházi tag, a budapesti *Galánffy* János dr. felsőházi tag a debreceni, *Angyal* Béla dr. a pécsi, *Jedlicska* Béla dr. a szegedi és *Pottyondy* Béla dr. a szombathelyi kamarák elnökei, valamint *Barcs* Ernő dr., *Demkó* Pál dr., *Fekete* László dr., *Kepes* János dr., *Körössy* Bertalan dr., *Krenner* Zoltán dr., *Örley* Dénes dr., *Pálfy* Gyula dr., *Szemerjay-Petrán* Tibor dr. kir. közjegyzők, a helyettesek országos egyesülete részéről pedig *Antalffy Zsiros* Aladár dr. elnök.

Az értekezlet tárgysorozatát a kamaraközi értekezlet részéről benyújtott felterjesztésben foglaltak alapján a meghívó a következőkben állapította meg:

I. A közjegyzők anyagi helyzetének javítása. 1. A közjegyzői díjak arányosítása, a) a degresszív díjfokokozatok megszüntetése, b) a díjmentesen letárgyalandó hagyatékok értékhatárának 200 pengőről 300 pengőre való felemelése, c) az örökösödési eljárásnak 2000 pengőn felüli értékű ingó hagyatékok esetében hivatalból való megindítása és d) a hagyatéki tárgyalási díj megállapításánál az életbiztosítás beszámítása által. 2.) A közjegyzői díjak biztosításának és behajtásának megkönnyítése azáltal, hogy a) a jogerősen megállapított közjegyzői díjak az adók és illetékek után előnyös tételként soroztassanak, b) az örökösök hitelezőinek a telekkönyvi rendtartás 74 §-a alapján bekebelezett követelése a közjegyző díjait és költségeit rangsorban meg ne előzhessék, c) a gazdatartozások rendezése végett kikocsátott jogszabályok ne akadályozzák a közjegyzők díjainak és költségeinek telekkönyvi biztosítását és behajtását és d) az egyes illetékek újabb megállapításáról szóló 5100/1931: M. E. számú rendelet 61 §-a hatályon kívül helyeztessék, 3.) A szegénységi bizonyítványok kiadásának megszorítása a feltételek szigorítása útján. 4.) Az árverési csarnok működési körének megszorítása. 5.) A közjegyzői hatáskör bővítése a közjegyzői okirati kényszer kiterjesztésével a közjegyzői rendtartás reformjának keretében.

II. A közjegyzőhelyettesek állástalanságának megelőzése. 1.) A közjegyzői állás betöltésére, az ehhez szükséges gyakorlatra és a jelölti képesítésre vonatkozó rendelkezések módosítása. 2.) a közjegyzők számának csökkentése.

III. A nyugdíjas közszolgálati alkalmazottak közjegyzőhelyettesként való elfogadásának kérdése.

IV. A közjegyzői rendtartás általános reformja a fegyelmi bíráskodás újjászervezésével.

Tasnádi Nagy András néhány közvetlen meleg szóval üdvözölvén a megjelenteket, röviden vázolta az értekezlet célját abban, hogy a menekült közjegyzők elhelyezhetése érdekében eszközölt állásszaporítások s az általános gazdasági helyzet leromlása a közjegyzők jövedelmének is már-már kritikus csökkenését idézte elő úgy, hogy az e miatt a korból felhangzó jajkiáltás következtében az igazságügyi kormányzat szükségét látta annak, hogy a helyzet szanálásának lehetőségét és módozatait az érdekeltek bevonásával megtartandó értekezleten közvetlenül beszéljék meg. A tanácskozások sorrendje tekintetében utal a meghívóval együttesen közölt tárgysorozatra s e tekintetben arra való különös tekintettel, miszerint a jelenlegi igazságügyi kormányzat is változatlanul fenntartja azt a megbízást, amelyet a közjegyzői rendtartási reform tervezetének elkészítése céljából még az előző igazságügyminiszter *Lázár* Ferenc dr.-nak a budapesti kamara elnökének adott s amely megbízás következtében elkészítendő tervezettel a jelenlegi igazságügyi kormány is komolyan foglalkozni akar; azt az indítványt teszi, hogy az értekezlet behatóbban a tárgysorozatnak csupán azzal a részével foglalkozzon, amely a reformmal kapcsolatos kérdések körén kívül esik, míg a többi kérdések megvitatását tartsa fel arra az időpontra, amikor a közjegyzői rendtartás reform tervezete készen lesz.

A kamaraközi értekezlet felterjesztése alapján egybeállított értekezleti tárgysorozat egyes pontjait *Bartha* Imre folytatólag ismertette s az egyes pontok után külön külön hangzottak el a jelenvoltak részéről az egyes javaslatokhoz való hozzászólások. Az első pontok ismertetése után elsőnek *Lázár* Ferenc dr. szólalt fel s hálásan köszönte meg az elnöklő államtitkár változatlan jóindulatáról tanuskodóan az értekezlet egybehívását s azt a komoly figyelmet, amelyet az igazságügyi kormányzat a közjegyzői kérdések iránt tanúsít. A tárgysorozatnak az elnöktől javasolt ketté választásához készséggel hozzájárul, ami természetesen nem jelenti azt, hogy a reformmal kapcsolatos kérdések nem volnának sürgősek, azok azonban komoly előkészítést igényelnek, amely tekintetben az adatgyűjtés s a tény-

leges előkészítő munkálatok máris folyamatba vannak. Minden reménye megvan arra, hogy a tervezet rövidesen elkészülhet s azt beterjesztheti. Megállapította azután, hogy a gazdasági helyzet egyre növekvő súlyát a közjegyzői kar türelemmel viselte s saját érdekeit mint a múltban, úgy most is a közérdek alá rendelve panaszszavát minél ritkábban hangoztatta. A díjtételek arányosítása is inkább a jogkereső közönség érdeke, mert az antisocialis degressio a sűrűbben előforduló kisebb ügyleteket és hagyatékot sújtja. E vonatkozásban áldozatra is kész a közjegyzői kar, amikor a díjmentes hagyatékok érték határainak felemeléséhez is készséggel hozzájárul.

Galánffy János dr. felszólalásában arra mutatott rá, hogy nagy fontosságú jogszolgáltatási nézőpontok parancsolóan követelik *a jegyzők magánmunkálatainak megszüntetését*, amely lépés egyben jelentős segítséget is nyújtana nemcsak a közjegyzőknek, de első sorban az ügyvédeknek is.

Holitscher Szigfrid az osztrák közjegyzői díjszabást ismerteti, amely a socialis néző pontokat sokkal inkább honorálja, mint a mienk. Foglalkozik majd az ingó hagyatéokra vonatkozó kötelező eljárás kérdésével. Ugyanezzel a kérdéssel s az életbiztosítási összegeknek az örökösödési eljárásba való bevonása kérdésével foglalkozott felszólalásában *Fekete* László dr.

Egyebekben a tárgysorozaton levő kérdések felett részletes és magas nivójú vita folyt le, amelyben úgy a miniszterium, mint a bíróság képviselői is részt vettek. A felszólalásokat ezekről az oldalokról is a komoly tárgyilagosság jellemezte s csupán az egyik bírósági felszólaló részéről kellett az objektivitást nélkülöző elfogultságot sajnálatosan megállapítanunk.

A tárgyalás rendjén *Kalotay* Viktor dr. kuriai bíró ismertette a pénzügyminiszternek azt a legújabbán kelt rendeletét, amely az 5100/1931. I. M. rendelet hirhede 61. §-ának rendelkezéseit lényegesen enyhíti s amely rendeletet e számunk külön cikkében mi is részletesen ismertetünk.

Az értekezlet végén *Antalffy Zsiros* Aladár dr. a helyettesek egyesülete nevében terjesztett elő indítványt arra nézve, hogy a működésükben állandóan gátolt azon közjegyzők állandó helyettesei, akik legalább öt évi helyettesi gyakorlattal rendelkeznek, az illető közjegyző kérelmére a kamaraközi értekezlet felterjesztése alapján s az ott megkötött megegyezés után az igazságügyminiszter által ezen álasokban az *utódlás jogával* megerősíttessenek.

Az értekezlet egybehívásáért s annak mindvégig tárgyilagosa-

vezetéséért a közjegyzői kar elismerése és hálája illeti meg *Tasnády Nagy* András államtitkárt, aki az értekezleten elhangzott minden kijelentésével megértő jóindulatának s amellet minden vonalon méltányos és igazságos felfogásának közvetlen nemes és disztíngvált modorban adta tanúbizonyságát. *Bartha* Imre az előadói tiszt betöltésében az egyes kérdések szakszerű tanulmányozásáról tanuszkodó komoly és értékes munkát végzett.

A második asszony özvegyi jogáról.

Irta: *Gálffy* Ferenc dr. szegedi kir. közjegyző.

Az öröklési jog körében az egyik legspeciálisabb kérdés, a *második* (s későbbi) asszony özvegyi joga körül érdekes elméleti és gyakorlati megállapításokkal találkozunk. Ezt a kérdést felölelő judikatura is bőséges és gazdag, úgy, hogy a kérdés részletes megvilágítása szempontjából talán nem végzünk ok nélküli munkát e tanulmányunkkal, ha arra is gondolunk, hogy a gyakorlati életben e témakör egyes részleteiben eltérő jogi felfogásokkal lehet találkozni.

Értekezésünk szorosán vett tárgya az úgynevezett *közrendű* (régebbi meghatározás szerint „elhalt jobbágy”) férj, vagyis *nemvárosi* polgár *második* feleségének özvegyi joga.

Mielőtt fentjelzett témánk megbeszélésébe belebocsátkozunk, megemlítjük, hogy a *városi polgár*, a *nemesember*, a *honoracior*, és a *jászkun* férj *második* (s későbbi) feleségének, mint özvegynek *özvegyi jogára* vonatkozóan nem az 1840. VIII. t. c. 18. §-ának a rendelkezése, hanem a magyarországi *általános szabályok* alkalmazandók, tehát ezek özvegyi jogának *megszorítása* szempontjából *nincs* különbség az első és a későbbi feleség között. (Kuria P. I. 1982/1925. sz.) Ebben a kérdésben csupán a nemes és honoracior örök-hagyó férj özvegyénél annyi eltérés van, hogy ezeknek özvegyét újbóli férjhezmenetel esetén a férj hagyatékából a *szokásos* menyasszonyi kiházásítás illeti (H. K. I. rész 67. cím 2. §.). Azonban a kiházásítás mértéke tekintetében felsőbírói gyakorlat kialakulva nincs.“ (L. Dr. Szeiberling alább hivatk. műve 709. old.)

Nemes és honoracior, valamint városi polgár, úgyszintén a jászkunok özvegyét a *mostoha* gyermekkel szemben az *özvegyi jog ugyanolyan* terjedelemben illeti, mint az édes gyermekekkel szemben s mindezeknek az özvegyi joga *csak* annyiban korlátozható, — akár édes, — akár mostohagyermek által — amennyiben a hagyaték jövedelme *nem több*, mint amennyi az özvegynek az elhalt férj *társadalmi állásához és vagyoni helyzetéhez* mérten való megélhetéséhez szükséges. (237. E. H.)

A *jászkun özvegyasszonyra* vonatkozóan megemlítjük még, hogy reájuk nézve a *jászkun-statutum* tartalmaz intézkedéseket, de a jászkun özvegy özvegyi jogának a terjedelméről és korlátozásáról a Statutum intézkedéseket nem foglal magában, ebben a kérdésben tehát — mint imént mondtuk — az általános jogszabályok alkalmazandók.

Ezekután térjünk át fentebb megjelölt témánkra.

A *magánjog tanítása* szerint a közrendű özvegyet, — amennyiben nem ő az állagörökös — özvegyiségének tartamára elhalt férje hagyatékának hasznélvezete illeti özvegyi jogképpen s e jogon a férj halála után benmaradhat az egész hagyaték birtokában mindaddig, míg özvegyi joga a leszármazó örökösökkel békés megegyezés útján (egyezségileg) vagy jogerős birói ítélettel korlátozzatik. Az özvegyi hasznélvezetet az özvegy az örökhagyó férj halálával törvénynél fogva szerzi meg.

Ez az alaptétel. Ennél a magánjogi elmélet még nem említ különbséget első, vagy későbbi asszony özvegyi joga között, de emellett a tétel mellett általános szabály, hogy a leszármazó törvényes örökösök és a megszorításra jogosult leszármazónak az özvegye is az özvegyi jogot megszoríthatják, korlátozhatják és pedig — bennünket ezuttal a második asszony özvegyi joga érdekelvén — a második asszony özvegyi joga egy gyermekrész özvegyi hasznélvezetére korlátozható.

Természetesen a férjet illeti elsősorban a megszorítási jog végrendeleti intézkedéssel, mely esetben a leszármazó érdekeltek csak kötelesrész megsértése címén támadhatják meg az özvegyi jog végrendeleti biztosítását, illetve kérhetik annak korlátozását, de csak az esetben, ha a végrendeletben szabályozott özvegyi jog terjedelme az özvegy illő tartásának mértékét meghaladja: — a leszármazó örökösök a kötelesrészen túlmenően az özvegyi hasznélvezeti jognak a férj által végrendeletben történt megszorítását akkor sem jogosultak kérni, — ha azt az özvegy illő tartásának mértéke lehetővé tenné. (811. E. H.)

Miként az első feleséget, úgy a törvény, illetve végrendelet és az állandó birói gyakorlat szerinti korlátozással a második asszonyt is megilleti az özvegyi hasznélvezeti jog az elhalt férj szerzeményi és ági vagyonára, haditelkének (1820/1917. M. E. rend. 6. §.) családi birtokának (1920:XXXVI. t. c. 73. §.), iparának, üzletének, italmérési jogának, személyesjogú gyógyszertárának a hasznélvezete.

Viszont nem illeti meg az özvegyet az özvegyi hasznélvezeti jog a hitbizományi vagyonban, amelynek hasznélvezete a

várományosé, nem illeti meg a vitézi telekre sem, amelynek jövedelméből a vitézi telek tulajdonosától az özvegy a vitézi Szék határozata alapján csupán tartást kap. (L. idevonatk. 6650/1920. M. E. sz. rend. 4. §.)

A *megszorítási elv* szemszögéből elméletileg nézve a kérdést, a *második* asszony özvegyi jogának egy gyermekrészre való korlátozása nem szükségképeni, nem önmagától adódó, vagyis ez a korlátozás a leszármazók ilyértelmű kinyilatkoztatása folytán következhetik csak be, tehát a korlátozás elméletileg a leszármazók elhatározásától, akaratától függő jogcsökkentés, ami azt jelenti más szóval, hogy a második asszony mint özvegy benmaradhat az egész hagyaték hasznélvezetében mindaddig, míg özvegyi jogát a leszármazó érdekeltek a törvényes mértékig — mint fentebb mondtuk — nem korlátozzák.

Az özvegyi jog korlátozása esetén a nagykorú örökösök birtokukba (használatukba) kapják a megszorított özvegyi hasznélvezeti jogtól mentes örökrészeiket, míg a kiskorú örökösök teljes jutalékát az özvegy kezeli számadás kötelezettsége nélkül, ha t. i. ezeknek ő a t. és t. gyámja.

„A megszorított özvegyi jog terjedelme aszerint lesz más és más, hogy édes-, vagy mostohagyermek maradtak-e hátra és hogy nemes, illetve honoracior volt-e a férj, vagy sem és a nemes és honoracior férfi özvegyének a közszerzeményen kívül özvegyi öröklés is jár, mert e két intézmény közül egyik a másikat nem zárja ki“. (Raffay tanítása.)

Ha az elhalt férj hagyatékában a második asszony édes gyermekén kívül az elhalt férj *korábbi* házasságából származott gyermek is van érdekelve, úgy *ha* a mostoha önjogú gyermek nem kéri az özvegyi jog megszorítását, akkor az *édesgyermek* sem kérheti, mert az özvegyi jognak egy gyermekrészre való korlátozhatása az özvegygel vérségi kötelékben nem álló *mostohagyermek* javára szól. (Raffay idézete: Hamar Gyula J. 1907/35. sz.)

Miként az első, úgy a további hitves özvegyi jogának a megszorítására vonatkozó igény el nem évül, ez az igény általábanvéve másra át nem ruházható (eszerint tehát nem is engedélyezhető) s általábanvéve a megszorítási igény öröklés tárgya nem lehet. (V. ö. Dajkovich: „A ma érvényben levő magyar öröklési jog kézikönyve.“ 44. o. ut. bek.)

Megjegyzendő, hogy az imént mondtakban az „általábanvéve“ szón van a hangsúly, mert miként alább látjuk, a Kuria

álláspontja szerint *vannak* bizonyos esetek, amelyekben az özvegyi jog megszorításának joga átruházható és örökölhető!

Úgy az első, mint a második asszony özvegyi haszonélvezeti jogának *tartalmára* vonatkozatható Raffay figyelemreméltó tanítása, mely szerint az özvegyi haszonélvezeti jog lényege és alapeszméje kezdettől fogva *nem* az volt, hogy feltétlenül az egész hagyaték haszonélvezetéből álljon az özvegyi jog, hanem az, hogy az özvegyasszony megélhetése, még pedig abban a sorsban, amelyet a férje halála előtt élvezet, biztosítva legyen. Ennek csak eszköze tehát a singularis successiot képező haszonélvezeti jog, amely jog öröklési, nem pedig — amint régebben tanították — házassági vagyoni jogi igény.

Idevágólag idézzük Dr. Tóth Lajos egyetemi tanár meghatározását, mely szerint: „Az özvegyi jog alapgondolata az, hogy az özvegyasszony férjének halála után lehetőleg ugyanazon életnivón élhessen, mint amelyen férjének életében élt, hogy ne legyen zuhanás férjének elhunytával életnivójában.“

Megjegyzendő, hogy az özvegyi jog szabályozása már Szent István törvényeiben feltalálható.

Az alábbiakban hivatkozott *törvényen* alapuló azzal a tanítással és gyakorlattal szemben, hogy a második asszonyt általában csak egy gyermekrésznymi haszonélvezeti jog illeti az özvegyiség tartamára, van olyan jogi felfogás is, amely szerint a második asszonyt a saját (vagyis tehát édes) gyermekeinek egész osztályrészére illeti az özvegyi haszonélvezeti jog.

A megszorítási jogot az örökbefogadott gyermek is gyakorolhatja. (812. E. H.)

Lássuk most a **birói gyakorlatot**. Mint tudjuk, a birói gyakorlat az 1840. VIII. t. c. 18. §-a alapján áll, mely szerint „ha a hátrahagyott gyermekek, vagy azoknak egy része atyjuknak előbbi házasságából származtak, az özvegy férjének ősi javaiból és azon szerzeményekből, melyek nem az utolsó házasság ideje alatt szerztetvén, közszerzeménynek nem tekintethetnek, özvegyi tartás fejében csak egy gyermekrészt követelhet.“

A Kuria ennek megfelelő gyakorlata folytán tehát az örökhagyó második feleségének özvegyi joga csak egy gyermekrésznymi haszonélvezetéből áll és pedig nemcsak a mostoha, hanem saját gyermekeivel szemben is. (L. Dajkovich: fentidézett műben hivatkozott K. 5128/1899., K. 57/1903. sz. határozat.). Ez tehát a kövendő szabály a hagyatékok tárgyalásánál.

Egy gyermekrésznymi terjedő özvegyi jog szempontjából a gyermekrésznymi meghatározásánál számításba kell venni azt a vagyont is, melyet az özvegy az örökhagyótól (férjétől) ajándékba kapott. (Kuria P. I. 4836/1929. sz.).

Az egy-gyermekrésznymi haszonélvezeti jogon kívül továbbá a második özvegyet özvegyiségének tartamára lakás illeti meg abban a házban, amelyben örökhagyóval annak haláláig együtt lakott s ezt a lakást az 1840. XVIII. t. c. 18. §-a értelmében csak abban az esetben köteles az elhalt férj korábbi házasságából származott gyermekekkel (mostohagyermekkel) megosztani, ha a lakás az ő (özvegy) és az ő saját, vagyis édesgyermekeinek használatára nem szükséges teljes egészében (233. E. H.). Ugyancsak megilleti használatra a második özvegyet, ha kívánja: a közös házhoz tartozó udvar, belsőség, kert, az együttélés alatt használt butorok, házi eszközök felszerelések, továbbá a hagyatéki élelmiszerek, az állag sérelmével nem járó erdővágások, de csak annyiban, amennyiben szorosán véve a feltétlen személyi szükségletét fedezi (Kuria 766/1906. sz.)

A fentebbhivatkozott törvényi intézkedés mindenesetre méltán számot tarthat a jogász elméletekre. T. i. ha az elméleti oktatást nézzük, az özvegy tekintet nélkül arra, hogy első, vagy második asszony, mindaddig bennmaradhat az egész hagyatékban, míg özvegyi joga nem korlátoztatik, viszont a fentidézett törvény s illetve a Kuria gyakorlata szerint a második asszonyt *mindenképen* csak egy gyermekrésznymi haszonélvezete illeti. Ez tehát azt jelenti, hogy már eredetileg, az öröklés megnyilta pillanatától kezdve maga az idézett törvény (1840. VIII. t. c. 18. §.) korlátozza a második özvegy jogát az egy-gyermekrésznymi haszonélvezetre, anélkül, hogy az a leszármazók által erre a mértékre szoríttatna. E törvényre figyelemmel a második özvegynek nincs joga az öröklés megnyiltakor az egész hagyatékban bennmaradni és nem a leszármazók által vitetik keresztül az özvegyi jog korlátozása, mert a mondottak szerint ez de lege már az öröklés megnyiltától kezdve korlátozva van. (E törvényt magyarázathoz természetesen nem tartozik az, ha az örökösök a második özvegyel annak özvegyi jogát egyezségileg rendezik, az egyezségi megállapodás szerint u. i. az örökösök a második asszonynak a hagyatéknak egy gyermekrésznymi nagyobb részét engedhetik át haszonélvezetre).

Amint látható, az állandó kuriai gyakorlat szerint a második asszony özvegyi jogának terjedelme, törvény (fentidézett 1840. VIII.

t. c. 18. §-a) által határoztatik meg, tehát nem a leszármazó érdekeltek szabják azt meg a legkisebb mértékig terjedhető korlátozással.

Felvetődhetik itt az a kérdés, hogy vajjon miért nem intézkedett úgy a törvény, hogy míg az egy gyermekrésznyi özvegyi haszonélvezeti jog terjedelméig csak a mostoha gyermekek részéről szorítható meg a második asszony özvegyi joga, az édes gyermekek teljes örökrészeire viszont illesse meg őt ez a jog. Kérdés, miért nem tett a törvény ilyen értelemben különbséget a második asszony szóbanforgó özvegyi jogát illetőleg édes gyermekei örökrészeire vonatkozóan? Csak azért, mert ő nem első, hanem későbbi felesége volt az örökhagyó férjnek?

E kérdésnek tájékoztató magyarázatára sem az elméleti jogtudományban, sem a gyakorlatban nem akadtunk. Így pl. Jancsó nagy művében, „A magyar házassági és házastársi öröklési jog”-ban ebben az érdekes kérdésben csak azt állapítja meg, hogy „az 1840. VIII. t. c. 18. §-a többféle kételyre adhat okot. Így elsősorban kérdéses lehet az: vajjon ha *édes és mostoha* gyermekek maradtak hátra, csak az utóbbiak, vagy az előbbiek is kívánhatják-e az özvegyi jognak a 18. §. szerint való megszorítását?” Erre a kérdésre Jancsó nyomban megadja a feleletet: „A törvény *nem* különböztetvén, kétségtelenül bármelyikük” kívánhatja az ekkénti megszorítást.

Mivel pedig a birói gyakorlat szerint a hivatkozott törvény megállapítja, hogy de lege mi illeti a második asszonyt az örökhagyó férj hagyatékára vonatkozólag özvegyi jogon — a hivatkozott törvényszakasz értelmében a második asszony a leszármazók részéről történendő megszorítás nélkül is egy tekintet alá vetetvén az özvegy édes gyermekeire nézve a mostoha gyermekekkel — úgy ebben a kérdésben a leszármazók megszorítási jogának fentebb taglalt elmélete megdőlt.

Azokban az esetekben, amelyekben a gyakorlatban a megszorítási jog érdekeltek által érvényesítették, ismeretes a Kuria álláspontja:

„Ha a *leszármazó örökös*-ivadék az özvegyi joggal terhelt örökséget vagy az ahhoz tartozó egyes vagyontárgyakat akár élők közt, akár halál esetére *másra* ruházta át, az átruházás tárgyául szolgáló örökségre, illetve vagyontárgyakra az özvegyi jog megszorításának jogát *külön* is (!) átruházhatja.” (K. P. I. 3136/1925.) (L.: Dr. Vadász: „Magánjogunk zsebkönyve” 306. old.)

„Az özvegyi jog megszorításának joga egymagában a leszar-

mazó örökös halálával nem száll át az ő törvényes vagy végrendeleti örökösére, (feltéve) ha ez nem egyúttal az ő lemenője is;“ (Kuria P. I. 550/1925.) vagyis a megszorítási jogot a megszorításra jogosult leszármazó érdekeltnak csakis olyan ivadéka öröklő, aki az örökhagyónak szintén ivadéka. Ha tehát a megszorításra jogosult leszármazó érdekeltnak a törvényes, vagy végrendeleti örököse az elhalt örökösnek egyúttal nem leszármazója (hanem pl. oldalági rokona) lenne, úgy ezt a megszorítás joga meg nem illeti.

A Kuria gyakorlata szerint továbbá: „Mindazonáltal a kir. Kuria az özvegyi jog megszorítása iránti jogot nem tekinti a leszármazó örökös legszemélyesebb jogának, — abban az esetben, ha a leszármazó örökös az özvegyi jogot akár egyezséggel, akár birói ítélettel megszorította, az egyezés, illetve birói ítélet hatálya *az ő jogutódaira is* (a nem ivadékokra is!) *kihat*, sőt amennyiben a leszármazó örökös pert tett folyamatba az özvegyi jog megszorítása iránt s annak befejezésében őt a halál gátolja, halála után már az ő jogán az ő örököse is *érvényesítheti a megszorítás jogát.*“ (Kuria P. I. 3136/1925.). (Erre a kuriai gyakorlatra céloztunk fentebb „A Magánjog Tanítása” címen taglalt kérdésnél.)

„Ha azonban az örökhagyó férj vagyonát még életében — de a második házassága tartama alatt — egyik leszármazójának ajándékozta, a második nő, mint özvegy — az 1840. XVIII. t. c. 18. §-a értelmében az elajándékozott vagyomból özvegyi haszonélvezet címén egy gyermekrésznek megfelelő pénzértéknek csak a *kamatát* igényelheti.” (235. E. H.). Ez a szabály azonban csak a megajándékozott fél *jóhiszeműsége* esetén nyerhet alkalmazást (2740/1926. sz. határozat.), ha tehát az rosszhiszeműen járt el, az özvegy a haszonélvezetét természetben jogosult követelni.

A *magyar magánjogi törvénykönyv* tervezetének végleges szövege már nem disztigvál a második asszony özvegyi joga tekintetében édes és mostoha gyermekek között. Érdekes megemlíteni, hogy a tervezet második szövege úgy kontemplálta, hogy az örökhagyó özvegyét tekintet nélkül arra, hogy első, vagy második asszony volt, özvegysége idejére a hagyaték haszonélvezete illette volna, aminek a megszorítását az örökhagyó ivadéka — úgy az özvegy édes-, mint mostohagyermek egyformán — jogosult lett volna követelni, olyképp, hogy az özvegynek a hagyatékából csak illendő eltartás jusson, mely jog sem át nem ruházható sem öröklés tárgya nem lehet s a megszorított özvegyi jog az örökösök örökrészeik arányában terhelt volna. Igen szép elgondolást foglal

még magában a második szöveg ama koncepciója, hogy „az özvegy az özvegyi jog hasznáiból az örökhagyónak *nem tőle származó*, de házasságuk kötésekor már meg volt kiskorú gyermekét akként köteles eltartani, mint saját gyermekét, amennyiben a tartás a gyermeknek az özvegyi joggal nem terhelt vagyonából nem telik ki“.

A végleges szöveg pedig: (1812. §.) „Az özveget, amennyiben nem ő az örökös, özvegyisége idejére férje hagyatékának hasznélvezete illeti özvegyi joggal s e joggal benmaradhat a férje hagyatékához tartozó javakban. Az özvegyi hasznélvezetet az özvegy az örökhagyó halálával a törvénynél fogva szerzi meg.“ (1813. §.) „Az örökhagyó ivadéka, ha ő az örökös, az özvegytől az özvegyi jog megszorítását követelheti. Ugyanezt követelheti — de legfeljebb csak saját özvegyi jogának megszorított mértéke erejéig — a megszorításra jogosult ivadék özvegye is. Ezt a jogot másra átruházni nem lehet ellenben öröklés útján ez a jog is átszáll a megszorításra jogosult ivadék oly ivadékára, aki az örökhagyónak szintén ivadéka. Az 1814. §. szabályozza, hogy az özvegyi jog megszorítása esetén mi illeti az özveget és hogyan illeti s ha a körülmények megengedik a megszorításra jogosult az özvegyi hasznélvezetet kellően biztosított életjáradékkal megválthatja, de „ily esetben is azonban lehetőleg meg kell hagyni az özvegynek azt a jogot, hogy az örökhagyó házában tovább lakjék és utolsó közös háztartásuk felszerelését tovább használja.“ (1815. §.) „A megszorított özvegyi jog az örökösöket örökrészeik arányában terheli.“ Az 1816—1825. §§-ok szabályozzák az özvegyi jogra vonatkozó egyéb olyan kérdéseket, amelyek a mai joggyakorlatnak megfelelnek, mint ahogy az előbbi szakaszok is *nagyrészen* fedik a mai joggyakorlatot, nevezetesen (1816. §.) „A férj feleségének özvegyi jogát végintézkedéssel rendezheti; de nem csorbíthatja a megszorított özvegyi jog mértékét. Házastársak és jegyesek az özvegyi jogot közokiratba foglalt szerződéssel szabadon rendezhetik. Az ekként rendezett özvegyi jog megszorítását az előző §-ok alapján követelni nem lehet.“ 1817. §. „Amíg a megszorított vagy végintézkedéssel rendezett özvegyi jog mértékét egyességgel vagy itélettel meg nem állapították az özveget, amennyiben nem ő az örökös, az egész hagyaték hasznélvezete illeti meg. Ha azonban az özvegy az örökhagyóval halála idejében nem élt közös háztartásban vagy egyéb okból nincs birtokban, özvegyi jogának végleges rendezéséig az örökös-től csak azt követelheti, hogy részére a megszorított özvegyi jognak megfelelő illendő tartást szolgáltatassa vagy evégett neki a hagyaték megfelelő részét hasznélvezetre engedje át.“ 1818. §. „Az özvegy az őt akár mint örökös, akár mint özvegyi jogra jogosultat terhelő hagyományok és meghagyások teljesítését megtagadhatja, amennyiben teljesítésük a megszorított özvegyi jog mértékét csorbítaná.“ 1819. §. „Új házasságra lépése esetében az özvegy méltányos kiházasítást követelhet az özvegyi joggal terhelt örökségből. A kiházasítás értéke nem haladhatja meg az özvegyi jog átlagos évi hozadékának kétszeresét.“ 1820. §. „Az özvegyi jog kiterjed az ági vagyona is.“ 1821. §. „Az özvegyi jog a kötelesrészt is terheli, amennyiben a megszorított özvegyi jog mértéke nem telik ki a hagyaték többi részének hasznélvezetéből. A megszorított özvegyi jog azonban nem érintheti az örökhagyó oly ivadékának

kötelesrészét, aki az özvegynek nem ivadéka.“ 1822. §. „Ha a férj vagyonát házasságának megkötése után még életében ingyenes jogügylettel egészen vagy részben másnak juttatta, amennyiben a megszorított özvegyi jog mértéke nem telik ki a férj hagyatékának hasznélvezetéből, az özvegy a kötelesrész sérelmével megadományozottak felelősségének szabályai szerint a megadományozottól követelheti, hogy az özvegyi tartást a megszorított özvegyi jog mértékére az adomány értékének törvényes kamatai erejéig egészítse ki vagy evégett neki az adomány tárgyának megfelelő részét hasznélvezetre engedje át.“ 1823. §. „Özvegyi jogra — az öröklésre méltatlanság egyéb esetein felül — méltatlan az özvegy akkor is, ha férjétől halálakor különválva élt és oly magaviseletet tanúsított, amely miatt eltartást sem követelhetne férjétől. Megbocsátással ez a méltatlanság is megszűnik.“ 1824. §. „Az örökös az özvegyi jog megszüntetését, az ági öröklésre jogosult ági örökségének kiadását követelheti, ha az özvegy erkölcstelen életével az özvegyi jogra méltatlanná vált. E jog megszűnik, ha az örökös vagy az ági öröklésre jogosult az özvegynek megbocsátott.“ 1825. §. „A férjet özvegyi jog nem illeti. Amennyiben azonban a férj feleségétől eltartást követelhetne, a feleség örököse köteles öröksége erejéig ezt a tartást a megszorított özvegyi jog módjára szolgáltatni, feltéve, hogy ez nem válik annak az eltartásnak sérelmére, amelyet ő maga a férj előtt vagy vele egysorban követelhetne az örökhagyótól. Erről az eltartási kötelezettségről a felek szabadon egyezkedhetnek és azt egyesség útján véglegesen meg lehet váltani. A férjnek az eltartáshoz való ez a joga megszűnik, ha új házasságot köt.“

Ezek a §§-ok szólnak az özvegyi jogról a tervezet szövegében s érdekes, hogy e *végleges* szövegben csupán az 1821. §-ban van különbségtétel az első és második feleség özvegyi joga között, egyébként a végleges szövegben mindenütt minden megkülönböztetés nélkül említették az özvegy.

*

A *gyakorlati életben* előforduló a fentebbiekben megbeszélt özvegyi joghoz kapcsolódó érdekes ténykörülmények tarthatnak számot a megemlítésre.

T. i. a gyakorlati életben adódnak olyan tényállások, melyeknek figyelembe vételével érdekelt feleknek arra a kérdésre, hogy mi illeti meg az elhalt férj hagyatékából a második asszonyt özvegyi joggal, nem adható apodiktice az a sablonos válasz, hogy: „az özvegyiség tartamára szóló egy-gyermekekrésznyi hasznélvezet.“ Az, hogy a falusi (nemvárosi, közrendű) férj után a második asszonyt annak hagyatékára nézve mi illeti, mire tarthat igényt, sok mindentől függhet,

a) függhet elsősorban attól, hogy maradt-e a férj után végrendelet, mert ez esetben a kötelesrész épségbentartásának határáig a szabályszerű végrendelet az irányadó,

b) függhet attól is, hogy részesül-e a második asszony a hagyatékból közszerzemény címén tulajdonjogilag; ugyanis a fennálló birói gyakorlat szerint, ha a második asszony után az elhalt férjtől származó édesgyermekain kívül a férj korábbi házasságából származó gyermekek is maradtak, úgy a közszerzeményi vagyonnak a férj hagyatékát képező felére özvegyi jog nemcsak mostoha gyermekeivel szemben, hanem édes gyermekeivel szemben sem illeti, (M. J. Szemle 1932. ápr. szám) mely birói gyakorlat megváltoztatta azt a régebbi gyakorlatot, mely t. i. a mondott esetben a közszerzeményi vagyonnak a hagyaték felére a második asszonynak az özvegyi haszonélvezeti jogát csak mostoha gyermekeivel szemben vonta el,

c) függhet attól is, ha olyan körülmények forognak fenn, melyek az özvegy haszonélvezeti jogának egyezségileg való szabályozását teszik kívánatossá az özvegy és a leszármazók kölcsönös érdekeire való tekintettel, amikor t. i. nem célszerű és nem tanácsos, hogy a leszármazók az 1840. VIII. t. c. 18. §-ának betűszereintí szövegéhez mereven ragaszkodjanak, mert ily rigorozus magatartásuk miatt az anyával végeláthatatlan konfliktusba keveredhetnek, már pedig ha az anya után számbavehető, sőt tekintélyes örökség is remélhető, éppen nem lehet reájuk nézve közömbös, hogy egy egészséges egyezés létesítésével az anya özvegyi jogára nézve a kölcsönös érdekek szemelött tartásával maguk között egyezségileg megállapodjanak,

d) de nem hagyható figyelmen kívül a második asszony özvegyi joga elbírálásánál és rendezésénél az a szempont sem, hogy az özvegy a hagyatéki vagyonban levő, abba még férje életében befektetett különvagyona vonatkozó igényére, továbbá hozományi igényére nézve mikép elégítetik ki, különös tekintettel a világháború után megváltozott, különböző hullámképet mutató gazdasági helyzetre s a gazdasági lehetetlenülések motivumaira stb., mert evidens, hogy ezeknek a külön (vagy különböző) igényeknek a ki-elégítési mérve szerint lesz az özvegyi jog gyakorlásául szolgáló hagyatéki vagyon nagysága más és más.

Ezek a szempontok és a hagyatékok tárgyalása során az egyes jogesetek különböző volta szerint felmerülhetők egyéb részletkérdések nem hagyhatók figyelmen kívül a második asszony özvegyi joga nem egészen egyszerű kérdésének a rendezésénél.

Forrásmunkák: *Raffay*: „A Magyar Magánjog kézikönyve.“ — *Szladits*: „A Magyar Magánjog Vázlata.“ — *Lallossevi-Lányi*: „A Magyar Magánjog Kézikönyve.“ — *Jancsó*: „A Magyar Házassági és Házastársi Öröklési Jog.“ — *Tóth L.*: „A Magyar Magánjog- Öröklési jog.“ — *Dr. Szeiberling Dezső*: „A kiskorúak és gondnokoltak külön joga a kapcsolatos jogszabályok keretében.“ — *Dajkovich*: „A ma érvényben levő magyar öröklési jog kézikönyve.“ — *Dr. Vadász L.*: „Magánjogunk Zsebkönyve.“ — „Magyar Magánjogi Törvénykönyvterv. *Judicatura*.

Új illetékügyi rendeletek.

Rövid időn belül több illetékügyi vonatkozású rendelet jelent meg, amelyeknek a közjegyzői gyakorlatot érintő rendelkezéseit a következőkben ismertetem:

I.

A 8800/1934. M. E. rendelet a törvénykezési illetéknek bélyegben való lerovásánál előforduló mulasztások következményeit szabályozza újra. A rendelet a Budapesti Közlöny 232-ik számában jelent meg. Életbelépett 1934. október 15. napján.

A rendelet az 1920. évi XXIV. t.-c. 42. §-át újra szövegezi.

Mindenekelőtt figyelemmel kell lenni arra, hogy csak a bélyegben lerovandó illetékre vonatkozik s így a közvetlen fizetés, vagy kiszabás útján behajtandó illetékekre nem.

Ha valaki a bíróságok előtti eljárásban az illetéket épen nem, vagy hiányosan róttá le, az alapilletéken felül a megrövidített illeték háromszoros összegének megfizetésére kötelezendő. Eddig a megrövidített illeték felének 15 nap alatti befizetése esetén a háromszoros illeték megfizetése alól az illetéket megrövidítő szabadul. Ezután a fizetési meghagyás közbesítésétől számított 30 nap alatt az egyszeresnek 30 százaléka, 60 nap alatt az egyszeresnek 60 százaléka és 90 nap alatt az egyszeresnek 90 százaléka megfizetése esetén a felemelt illeték többi részének megfizetését a kincstár nem követeli. Aki azonban a 90 napos határidőt elmulasztja, a felemelt illetéket teljes összegében megfizetni tartozik és annak sem mérséklését, sem elengedését nem kérheti. Az illeték megfizetése az annak jogossága és összege tekintetében beadandó jogorvoslat akadályául nem szolgál.

Új rendelkezés az, hogy a fél kérelmére a jogorvoslati hatóság is kimondhatja, hogy a folyamodó a fentirt fizetési kedvezményeket a határozat kézbesítésétől kezdve igénybeveheti, ha úgy

látja, hogy a fél-jóhiszeműen remélhette a folyamódása folytán egészen helytadó, vagy nagyjából helytadó határozat hozatalát. E célból azonban külön jogorvoslással élni nem lehet.

Ha az illeték lerovatik ugyan, de szabálytalanul — nem annak mérvében, hanem a lerovás módját illetőleg — a szabálytalanul lerótt illeték felével büntetendő, amelynek összege 20 pengőnél magasabb nem lehet. Ez azelőtt 25 korona volt.

Aki a lerovás körül mulasztást nem követett el, az csak az egyszeres illetéket és annak kamatait tartozik megfizetni.

A rendelet még hosszasan foglalkozik az ügyvédek által lerovandó törvénykezési illetékek és az azokra vonatkozó részletfizetés kérdésével. Ezek azonban kizárólag az ügyvédekre vonatkoznak.

A rendeletet akkor kell alkalmazni, ha a fizetési meghagyást a rendelet életbeléptetése után bocsátották ki.

II.

A 8900/1934. M. E. a vagyonátruházási illetékek egyes rendelkezéseinek pótlásáról és módosításáról intézkedik. Megjelent a Budapesti Közlöny 1934. október 14-iki számában.

A rendelet szerint az 1920. évi XXXIV. t.-c. 23. §-a, amely a dologi kezességről szól, hatályát veszti és ehelyett új rendelkezéseket tesz. Mindjárt a rendelet első szakaszának első bekezdése új rendelkezést tartalmaz, amennyiben kimondja, hogy az illeték tárgyait az illeték és kamat erejéig törvényes zálogjog terheli, mert amíg az előbbi törvényszakasz szerint az átruházott tárgyat az arra eső részösszeg terhelt törvényes zálogként, addig most ez a rendelkezés úgy is magyarázható, hogy az abban az ügyben, — például hagyatékban kiszabott összes illeték a hagyaték összes tárgyait törvényes zálogként terheli. Miután, amint látni fogjuk különösen a felfüggesztett illeték, esetleg időtlen-időkéig terhelheti törvényes zálogként az átruházott ingatlanvagyonot, mindenesetre szükséges lett volna teljesen pontos szabályokat alkotni és azokat a KKHÖ. szabályaival is összhangzásba hozni és általában elvileg inkább megszükiteni ezen amugy is sok bajt okozó rendelkezést.

A szerzendő jelzálogjogot nem kell összetéveszteni a KKHÖ. 81. §-ában szabályozott biztosítással, amely minden köztartozásra vonatkozik, illetve a közadók módjára behajtandó minden szolgáltatásra, amely csak egyszerű zálogjogot ad és ami természetesen az adós összes ingatlanain biztosítható.

A rendelet az öröklési, ajándékozási és ingatlan vagyonátruházási illetékek és azok kamata tekintetében kimondja, hogy azok két évig az ingatlant terhelő magánjogi követeléseket telekkönyvi bejegyzés nélkül is megelőzik. Ez a két évi határidő a hagyaték-
nak, vagy jogügyletnek illetékkiszabás végett való bejelentésével, míg a haszonélvezettel terhelt öröklés, valamint felfüggesztő feltételtől függő, vagy kezdő időponthoz kötött tulajdonszerzés esetében pedig akkor kezdődik, amikor a pénzügyi hatóság a haszonélvezet megszűnéséről, a feltétel teljesüléséről, vagy az időpont bekövetkezéséről akár bejelentés útján, akár más módon tudomást szerzett.

Eddig maga a feltétel bekövetkezte volt a kezdő időpont, most a kincstár értesülése, ami természetesen végnélküli időre kitalálja ezt a jogot. Ez a kincstár szempontjából érthető, de a jogbiztonság szempontjából szinte lehetetlen állapotokat teremthet. Épen ezért mintegy orvoslásul kimondja, hogyha időközben harmadik személy az ingatlanra tulajdont szerzett, a kincstár az illeték biztosítására jelzálogjog bejegyzését nem kérheti, ha a tulajdonszerző, a pénzügyi hatóságtól értesítést kapott arról, hogy az ingatlant a tulajdonszerzés időpontjában illetékhátralék nem terhelt. Amennyiben tehát értesítést nem kért, vagy értesítést kért ugyan, de a KKHÖ. 88. §-a szerint az átruházó közeli rokona, vagy a közterhet átvállaló fél, úgy minden védekezése dacára felelni fog a be nem hajtott, illetve be nem fizetett vagy esetleg „N“ jegyzékbe vett és a feltétel beállítását be nem valló s így fennálló illetékért, úgy mint annak tulajdonosa, — amíg az illeték behajtása el nem évül.

Tudni való, hogy a KKHÖ. 88. §-a módot adott arra, hogy az ingatlanszerző a királyi adóhivatalok, Budapesten a központi díj- és illetékkiszabási hivatal útján egy oly igazolvány kiállítását kérhesse, hogy a megszerzendő ingatlant illetékhátralék terheli-e. Az így kiállított bizonyítvány alapján az azt megszerző fél csak a kimutatott összeg erejéig felelős. Megjegyzem, hogy maga a bizonyítvány díjmentes, de a kiállítás iránt beadott kérvény illetéke 2 P. —, amely okirati bélyegben rovandó le. Ennek a bizonyítványnak ezután nagy kelete lesz.

A két évi határidő eltelté után érkezett kérvény, illetve megkeresés alapján bejegyzett jelzálogjog már csak a bejegyzés rangsorában biztosít kielégítést. Nem menti meg ez alól az új tulajdonost sem a nevére történt átírás, ha a bizonyítvánnyal az ille-

téktől való tehermentességet nem igazolja, ami ezek szerint jól megőrzendő. Az új rendelet ugyanis a régi rendeletnek azt a megszorítását, hogy két éven túl csak a jóhiszemű tulajdonszerző ellen nem lehet zálogjogot szerezni, nem tartalmazza. — A KKHÖ. 88. §-ának utolsó bekezdése a közeli rokonok és a közterheket átvállaló tulajdonszerzőt mindig rosszhiszeműnek tekinti, akire a szerzett értesülés felmentő hatálya nem vonatkozik.

Ha a két évi határidő alatt a jelzálogjog bejegyeztetett, az illetékkövetelés törvényes elsőse a két évi határidőn túl is fennmarad. Eddig ez az elsőség öt évre terjedt, most ennek határa nincs megállapítva. Bizonyára itt is a KKHÖ. 91. §-ában megállapított elévülés irányadó, amely szerint a bejegyzés mint biztosítási cselekmény a behajtási elévülést félbeszakítja. Ettől kezdve az elévülés újból megkezdődik és öt év múlva a behajtási jog elévülés folytán megszűnik, — ha újabb behajtási lépést azután a kincstár nem tenne.

Teljes egészében fentartja ez a rendelet azt az előbbi állapotot, hogy a haszonélvezeti szolgálat megszerzése után kiszabott illeték csak a haszonélvezetet magát terheli és csak az erre való bejegyzéssel biztosítható és csupán a haszonélvezeti szolgálatra vezetett végrehajtás útján érvényesíthető.

A rendelet a kihirdetés napján lépett hatályba. A rendelet visszaható erővel bír. Ha ugyanis a két év még nem telt volna el, már az új rendelet az irányadó, sőt a bekebelezett illetékkövetelés tekintetében is az új rendelet az irányadó, ha az öt év az 1934. év folyamán járna le.

A rendelet az ingókra vonatkozólag új szöveggel, a régi rendelkezést hagyja meg, amely szerint ingó dolog tulajdonának jóhiszemű szerzője ellen, az egyébként fennálló törvényes zálogjogot, érvényesíteni nem lehet.

III.

A 142.000/1934. P. M. rendelet a birói letétek kiszolgáltatását elismerő okiratok illetékéről szól, amely a Budapesti Közlöny 231-ik számában október 21-napján jelent meg és ugyanakkor lépett életbe. Ez a rendelet tulajdonképpen új rendelkezést nem foglal magában, hanem a díjjegyzék 67. és 101. tételei alkalmazásának magyarázata.

Az elsőnek említett tétel szerint a vétbizonyítványok, amellyel valamely megbecsülhető tárgynak átvétele azon fél részéről ismeretetik el, akinek tulajdonába a tárgy átment, az átvett tárgy értéke

szerint 0.5% illeték alá esik. A birói letét kiszolgáltatását elismerő okirat után, ha a letét fizetesképen történt és a letét után kamatot fizetett a kincstár a díjjegyzék 67. tétele B. 2-ik bekezdés szerint a 101. tétel a. betűje alatt megállapított, vagyis 0.5%-os illeték volt fizetendő és pedig mindenki által. Ezt fizette az is, aki azt letétbe helyezte, akinek tehát ez a letét tulajdonképpen visszaadatott. Változás e kérdésekben akkor állott be, amikor a kincstár megszüntette, az összeomlás után, a birói letétek utáni kamatfizetést, mert ez idő óta a birói letétek kiszolgáltatásánál különbséget kellett tenni azok között, akik kezéhez a letét fizetesként adatott ki és azok között, akik a saját letétüket veszik fel. Az ellentétes gyakorlatot rendezi a mostani rendelet, amennyiben kimondotta, hogy a letét kiszolgáltatását elismerő okirat (átvételi elismervény) illetéke a rendkívüli pótlékkal együtt 2 pengőnél több nem lehet, ha a letétet a letevőnek, vagy más oly személynek utalják ki, aki a rendelkezésre álló adatok, vagy előterjesztett bizonyítékok szerint a letétbe helyezett összegnek vagy tárgynak a letétbe helyezés előtt tulajdonosa volt; — idetartozik különösen a birói letétben lévő hagyatéki vagyontárgyaknak az örökös, vagy hagyományos részére való kiszolgáltatása.

Nem jár illeték, ha a felveendő összeg 2 pengőnél kevesebb és 0.6%-kal számítandó az illeték, ha annak összege 2 pengőnél kevesebb. Pl. 100 pengő után 60 fillér.

Ha valamely hatóság, hivatal vagy intézmény, — s így bizonyára a közjegyző is, — pénzüsszeget az illeték levonásával helyez birói letétbe, a letéti kérvényen az illeték levonásának megtörténtét meg kell jegyezni és a levont illeték összegét fel kell tüntetni. Az így levont illetéket a letét kiutalása alkalmával járó illetékbe be kell számítani. A letéthivatal által kiutalt 2 pengőnél nagyobb értékű letét összegének 0.6%-át, de legfeljebb 2 pengőt illeték címén akkor is le kell vonni, ha az előbbi mondat szerint eszközölt beszámítás folytán már levonásnak helye nem volna. Bizonyára azért, mert ez a kiadáskor felmerült állandó összegű okirati illetéknek tekintendő. Ha a letét kiszolgáltatása postatakarékpénztári uton történik, az illetéket le kell vonni és az illeték számlára át kell utalni. Az illetéket akkor is le kell vonni, ha a letétet a jogosult nem jelentkezése miatt az államkincstár javára kell átutalni s ha az államkincstár utóbb az összeget a jogosultnak kiadja, természetesen illetéket már nem von le.

Végeredményében ma a birói letétre vonatkozó szabályok állanak a közigazgatási vagyis minden egyéb hatósági letétre, így

a közjegyzőire is. Itt megjegyzem, ha a letétkiadásáról jegyzőkönyv vétetik fel a jegyzőkönyvi bélyegként a nyugta bélyeg rovandó le, két illeték nem jár.

IV.

A 8700/1934. M. E. számú rendelet a védett kisbirtok terhei rendezése tárgyában adatott ki, amely a Budapesti Közlöny 231-ik számában jelent meg, október hó 13. napján. Ennek a rendeletnek 27-ik §-a tartalmaz az illeték tekintetében rendelkezéseket, amely szerint az ilyenemű követeléseknek, akár készpénztörlesztés, akár könyvadósságvállalás útján történt kiegyenlítéséről szóló nyugta, jelzálogtörlesztési engedély, illetékmentes. Ezek a rendelkezések egyébként leginkább az ez ügyekben eljáró központi intézetnek adminisztrációjára vonatkoznak.

V.

A 68700/1934. számú P. M. rendelet az öröklési illeték bélyeggel való lerovásának elmulasztása miatt kiszabott birságnak méltányosságából való elengedéséről rendelkezik. Maga a rendelet 1934. aug. hó 28. napján kelt és körrendelet jellegű s mint ilyen a pénzügyi hatóságoknak kiadott utasítást foglalja magában. A rendelet szövege a következő:

1. A kir. közjegyzők által tárgyalta hagyatékknál a kir. közjegyző által kiszámított öröklési és esetleg kapcsolatos ingatlan vagyonaátruházási illetéket, ha annak összege 50 pengőnél nem több, az 1931. évi 5100. M. E. számú rendelet 61. §-a értelmében a hagyaték tárgyalási jegyzőkönyvön bélyeggel kell leróni. Ennek elmulasztása esetén az 50 pengőt meg nem haladó öröklési illeték is kiszabás alá esik, az illetékekkel együtt azonban az 1920. évi XXXIV. t.-c. 57. §. 1. pontja alapján kétszeres birságot is ki kell szabni.

2. Minthogy az öröklési illetékek bélyeggel való lerovása iránt fennálló ez a kötelezettség legtöbbször a mezőgazdasági törpebirtokok örökösait terheli, figyelemmel azokra a rendkívüli nyomasztó körülményekre, amelyek között ez az osztály ma él, elrendelem, hogy a fentemlített birságolás a szabály végrehajtása egyelőre — a mezőgazdaság viszonyainak javulásával kiadható további rendelkezésig, — az alábbiaknak megfelelő méltányos szellemben történjék.

3. Ha a kir. közjegyző által kiszámított öröklési és esetleg kapcsolatos ingatlan vagyonaátruházási illeték összege 50 pengőnél nem több és azt bélyeggel le nem rótták, az illetékekkel együtt két-

szerez birságot is ki kell ugyan szabni, de a fizetési meghagyás szövegében figyelmeztetni kell az ügyfelet, hogy ha a fizetési meghagyás kézbesítésétől számított 30 nap alatt az egyszeres illetéket befizeti, akkor a birság megfizetése alól teljesen mentesül. Ennek megfelelően, ha az egyszeres illeték befizetése 30 nap alatt megtörténik, a birság teljes összegét hivatalból törölni kell.

4. Ilyen esetekben a fizetési meghagyás nyomtatványok szövegét megfelelően módosítsák a hivatalok. A birságoknak hivatalból való törlesztését a m. kir. adóhivatalok és a m. kir. központi díj- és illetékkiszabási hivatal az 1931. évi 158.500 számú utasítás 7. §. (3) bekezdésének megfelelő módon saját hatáskörükben fogantositják.

A rendelet a fentiek szerint egyrésztől lényegesen enyhíti a bélyeglerovás elmulasztásának következményeit a lerovási határidőt végeredményében néhány hónappal meghosszabbítván s másrésztől megállapítja, hogy a lerovási kötelezettség nem 60, hanem csupán 50 pengőig terjedő illetékekre vonatkozik. Ez az értékhatár eddig merőben vitás volt.

VI.

A 156.100/1934. P. M. rendelet egyes kincstári bélyegek forgalomból való kivonásáról, továbbá új kincstári bélyegek forgalombabocsátásáról és a forgalomból kivont kincstári bélyegek becseréléséről szól. Ez a rendelet a Budapesti Közlöny 238-ik számában jelent meg október 21-én. A rendelet szerint 1934. évi november hó 1-ével a 2, 4, 5, 10, 20, 30, 40 és 50 filléres, továbbá 1, 2, 5, 10, 20 és 50 pengős okirati bélyegek a forgalomból kivonatnak és ezen bélyegek helyett ugyanilyen értékű új okirati illeték-bélyegek kerülnek forgalomba. Ugyancsak kivonatnak a forgalomból a 10, 15, 20, 30, 40 és 50 filléres, továbbá 1, 2, 5, 10 és 20 pengős törvénykezési illetékbélyegek, amelyek helyébe ugyanakkor ugyanilyen című törvénykezési illetékbélyegek bocsátatnak ki.

A 112.000/1934. számú rendelettel forgalomba bocsátott váltóilletékbélyegek továbbra is forgalomban maradnak és a már kibocsátottakhoz 2 filléres váltóilletékbélyeget is forgalomba bocsátanak.

Az ezen rendelettel forgalomból kivont bélyegeket illetékek lerovására 1934. évi október hó 31-ig lehet csak felhasználni. A felhasználatlanul maradt és forgalomból kivont bélyegeket hasonló értékű más illetékbélyegre való becserélés végett 1934. évi december hó 15. napjáig bármely postahivatalnál be lehet nyújtani.

A becserelés végett benyújtott bélyegeket nyitott borítékban a postahivatalnál a tulajdonos, vagy megbízottja csak személyesen nyújthatja be és a benyújtott bélyegek helyett azok műszaki felülvizsgálása után a postahivatal utján cseréltetik ki.

A jelenleg forgalomban lévő 10, 20 és 50 filléres, továbbá az 1, 2 és 5 pengős forgalmi adóbélyegek a forgalomból ugyancsak kivonatanak és ezekre is ugyancsak a fenti rendelkezések állanak.

Antalffy Zsiros Aladár dr.
kir. közjegyzőhelyettes.

Közlemények.

Halálozás. *Grosschmid* Géza dr. miskolci kir. közjegyző ez évi szeptember hó 12. napján Miskolcon elhalálozott. Temetése nagy részvét mellett Budapesten a farkasréti temetőben e hó 14-én ment végbe. A sírnál Felsőmagyarország elszakított részének magyarsága részéről *Körmendy Ékes* Lajos volt főispán és *Szentiványi József* prágai nemzetgyűlési képviselő megható beszédben búcsúztatták a felvidéki magyarságnak egyik nagy agilitású és tehetségű vezéregyéniségét. A magyar közjegyzői kar nevében pedig *Galánffy* János dr. felsőházi tag, a debreceni kir. közjegyzői kamara elnöke közvetlen meleg szavakkal búcsúztatta el a sors kifürkészhetetlen rendelkezései szerint a magyar közjegyzői pályán rövid ideig működött kiváló kartársat. *Grosschmid* Géza dr. évtizedeken át működött az ügyvédi pályán, mint a kassai kamarának volt tagja, később éveken át annak köztiszteletben álló elnöke. Felsőmagyarország elszakítása után a kisebbséggé alakult magyarságnak egyik vezetője lett, aki — különösen később, mint a prágai nemzetgyűlés szenátora — nagy energiával, tudással és tántoríthatatlan hazafisággal képviselte a magyarság súlyosan veszélyeztetett érdekeit. Testi erejét azonban a harcos egyéniségével felidézett üldöztetések felőrölték, úgy hogy küzdelmei színhelyét ott kellett hagynia s 1932. év végén átköltözött a csonka hazába, ahol 1933. januárius havában Miskolcra kir. közjegyzővé nevezték ki. Alig másfél évet meghaladó közjegyzői működése alatt sikerült kimagasló egyéni tulajdonságai révén úgy a jogkereső közönség, mint kartársai őszinte rokonszenvét kivívnia. Érdemes kartársunk, a trianoni diktatummal porba sujtott magyarság egyik igen értékes, becsületes

és nemes gondolkozású harcos katonája elhunytáról a debreceni kamara a következő meglehangú gyászjelentést adta ki: „A debreceni kir. közjegyzői kamara és a területén működő kir. közjegyzők mély fájdalommal tudatják, hogy szeretett kartársuk dr. *Grosschmid* Géza miskolci kir. közjegyző folyó hó 12. napján meghalt. Mint magyar ügyvéd az összeomlás után egy évtizednél hosszabb időn át küzdött tollal és szóval a cseh megszálló hatalommal szemben, nemzete érdekeiért s lángoló hazafiságával és bátorságával sokszor öntött lelket az elnyomott magyarságba. Szűkebb honából kiüldözötve, csonka hazánkban fejtett ki rövid időn át csendesebb, de nagy jogi tudással és lelkiismeretességgel végzett közjegyzői működést, amely a közönség teljes elismerését és kartársai igaz rokonszenvét szerezte meg neki. Őszinte kartársi érzéssel gyászoljuk őt és emlékét szeretettel őrizzük. Debrecen, 1934. október hó. Emléke legyen áldott!”

Kitüntetések. Magyarország kormányzója *Angyal* Béla dr. pécsi kir. közjegyzőnek, a pécsi kir. közjegyzői kamara elnökének a közélet terén szerzett érdemei elismeréséül a magyar kir. kormányfőtanácsosi címet adományozta. *Angyal* Béla dr. mint közjegyző immár 34 éve működik a pályán. Minden szeretetre méltó emberi tulajdonságai révén általános rokonszenvet, elsősorú jogász felkészültsége által osztatlan elismerést és megbecsülést méltán érdemelt ki nemcsak kartársai, de a jogkereső közönség s különösen a pécsi társadalom minden rétegei körében. Kartársai közbizalma szólította ez év május havában a *Madarász* István elhalálozásával megüresedett pécsi kamarai elnöki állásba s ebben az előkelő stallumban részesült most az igaz, becsületes és érdemes embereknek méltán nagy értékű dekorumot jelentő magas kitüntetésben. — Ugyancsak kormányfőtanácsosi címet kapott *Kepes* János dr. székesfehérvári kir. közjegyző. *Kepes* János dr. úgy a közjegyzői közéletben, mint Székesfehérvár társadalmi- és közéletében nagyarányú és értékes tevékenységet fejtett ki s rövid ideig az ő szerkesztésében jelent meg a Kir. Közjegyzők Közlönye is. Munkás tagja az országos egyesület központi bizottságának is. Sokoldalú érdemes munkásságának legmagasabb méltánylásáról örömmel vesztudomást a magyar közjegyzői kar.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter *Jedlicska* Béla dr. szegedi kir. közjegyzőt, a szegedi kamara elnökét, m. kir. kormányfőtanácsost *Szentgotthárdra*, *Gálffy* Ferenc dr. szentgotthárdi kir. közjegyzőt pedig Szegedre saját kérésükre kölcsönösen áthelyezte.

Az Országos Egyesület központi bizottságának ülése.

Az Országos egyesület központi bizottsága október 10 napján délután 5 órakor Budapesten *Lázár Ferenc* dr. irodahelyiségében s az ő vezetése alatt ülést tartott. Az ülésen az elnökön kívül megjelentek *Szécsi Ferenc* dr. alelnök, *Rónay Tibor* dr. pénztáros, *Hirkó Boldizsár* dr. segédtitkár, továbbá *Antalffy Zsiros Aladár* dr., *Balassa Lajos* dr., *Barcs Ernő* dr., *Cholnoky Imre* dr., *Fekete László* dr., *Horváth Kamilló* dr., *Körössy Bertalan* dr., *Puskás Béla* dr. és *Szemerjay-Petrán Tibor* dr. központi bizottsági tagok. *Lázár Ferenc* dr. elnök az ülés megnyitása után meleg szavakkal parentálta el az egyesületnek a legutóbbi közgyűlése óta elhalálozott nagy agilitású és rokonszenves főtitkárát *Sümeghi László* dr. volt budapesti kir. közjegyzőt. Bejelentette ezekután az elnök, hogy az egyesület az idén a nehéz gazdasági viszonyokra tekintettel vándorgyűlést nem tartott s az évi rendes közgyűlés keretében fogja az egyesület 50 éves fennállásának évfordulóját megünnepelni. Az elnöki megnyitó után az egyesület évi működéséről szóló jelentést *Hirkó Boldizsár* dr. segédtitkár terjesztette elő, ezután *Szécsi Ferenc* dr. tett előterjesztést az évi rendes s egyben jubiláris közgyűlésre vonatkozólag, amelyen az előterjesztésnek megfelelően a közgyűlés rendes tárgyai mellett ünnepi megnyitó beszédet mondana az elnök s ezt követően az egyesület s annak hivatalos közlönyére vonatkozó történeti adatokat terjesztenék elő. A díszülésre az elméleti és gyakorlati jogászság vezetőin kívül meghívandók volnának a magyar társadalmi élet előkelőségei is. A központi bizottsági ülés az előterjesztés alapján elhatározta, hogy az évi rendes és egyben jubiláris közgyűlést *Budapest 1934. évi december 8. napján* előreláthatólag a székesfőváros új városházának közgyűlési termében fogják megtartani. Ünnepi megnyitó beszédet fog a közgyűlésen mondani *Lázár Ferenc* dr. elnök, az egyesületre vonatkozó történeti adatokat *Szécsi Ferenc* dr. alelnök, a közlönyre vonatkozó történeti adatokat pedig *Szemerjay-Petrán Tibor* dr. felelős szerkesztő fogja előterjeszteni. A díszülés ünnepi részét követi a rendes közgyűlés, amelynek tárgyai lesznek a titkári jelentés, a pénztárosi jelentés, a központi bizottság kiegészítése, s az esetleges indítványok. *Rónay Tibor* dr. pénztáros tett ezután jelentést az egyesületi pénztár állapotáról s ennek a jelentésnek adatai szerint az egyesületnek tagdíj hátralék követelése 9174 pengő. A bizottság elhatározta, hogy a nagyobb összegű hátralékokat peres uton fogja behajtani, s azok részére, akik több mint két évi tagsági díjjal vannak hátralékban a novem-

beri számtól kezdve a közlöny további expedálását be fogja szüntetni. *Rónay Tibor* dr. pénztáros terjesztette ezután elő az egyesület alábbi zárószámadását, mérlegét és költség előirányzatát: *Zárószámadás.* Bevétel. Maradvány az 1932 évről 6745 P. 61 f. Tagdíjakból befolyt 4367 P. Kamatokból 168 P. 03 f., összesen 11.280 P. 64 f. Kiadás. Irodai kiadásokra 75 P., Közlöny nyomtatása és szétküldése 4186 P. 76 f., nyomtatványok és sokszorosítások 22 P. 09 f., postadíjak 23 P. 44 f., Előfizetés szaklapokra 64 P. 06 f., kezelési díj és vegyes kiadások 209 P. 13 f., maradvány mint egyenleg 6700 P. 16 f., összesen 11.280 P. 64 f. *Mérleg.* Bevétel. Nemzeti Hitelintézet R. T. krisztinavárosi fiókjában 6428 P. 29 f., postatakarékpénztári folyószámlán 244 P. 67 f., készpénzben 27 P. 20 f. 20.000 K. n. n. hadikölcsönkötvény dr. o. *Rónay Tibor* örizetében. összesen 6700 P. 16 f. Kiadás. Tiszta vagyon mint egyenleg 6700 P. 16 f. 20.000 K. n. értékű hadikölcsönkötvény, összesen 6700 P. 16 f. *Költségelőirányzat.* Bevétel. Maradvány az 1933. évről 6700 P. 16 f. Tagdíjak a) közjegyzők à 30 P., 4000 P., b) közjegyzőhelyettesek à 20 P., 200 P., kamatok és vegyesek 159 P. 84 f., összesen 11050 P. Kiadás. Irodai és pénztári kiadásokra 125 P. Közlöny nyomtatás és szétküldés 5000 P., nyomtatványok, meghívók sokszorosítása 80 P., postadíjakra 50 P., előfizetés szaklapokra 80 P., vegyes kiadásokra 150 P., maradvány mint egyenleg 5565 P. Összesen: 11050 P. Bemutatta még a pénztáros *Cholnoky Imre* dr. és vitéz *Tóthfaludy Aladár* dr. számvizsgálók jelentését, mely szerint a számadások vezetését pontosnak, az egyes tételeket okmányokkal igazoltaknak találták s a felmentvény megadását javasolják. Az egyesület jubiláris diszközgyűlésére vonatkozó részleteket az előreláthatólag már november 25-én megjelenő novemberi számban fogjuk közölni.

Változás a Kuria vezetésében. Általánosan ismert a legfelsőbb magyar bíróság, a kir. Kuria vezetésében a múlt hó folyamán beállott az a változás, mely szerint *Juhász Andor* dr. a legelőkelőbb birói erényekkel ékes kiváló magyar bíró nyugalomba vonulása következtében megvált a kir. Kuria elnöki állásától, amelyet hosszú éveken át igen súlyos körülmények között becsülettel, az egész nemzet osztatlan tiszteletétől és megbecsülésétől övezve töltött be. Ebből az alkalomból a budapesti kamara nevében *Lázár Ferenc* dr. elnök, felsőházi tag meglehangú üdvözlő iratban búcsúzott el az ország első bírájától. *Juhász Andor* dr. az üdvözlésre *Lázár Ferenc* dr. elnökhöz a következő választ küldte: „Budapest,

1934. évi október hó 1-én. Igen tisztelt Barátom! A nyugalomba vonulásom alkalmából a budapesti kir. közjegyzői kamara által hozzám intézett üdvözlést hálásan köszönöm. *Hosszú birói pályámon bő alkalmam volt megismerni a magyar közjegyzői kar értékes munkáját és így mindig különös megbecsülésben részesítettem ezt a tiszteletre méltó kart.* A kamara üdvözlő iratából jól esik megállapítanom, hogy ez az érzésem a kamara részéről viszonzásra talál. Ennek hangsúlyozásával, hogy a közjegyzői kar közérdekű működését ezután is odaadó érdeklődéssel fogom kísérni, a kamara üdvözlését szívből viszonzom. Őszinte tiszteletem nyilvánításával vagyok készséges hived *Dr. Juhász.* A Kuria új elnökévé a kormányzó, amint ez szintén ismeretes *Osvald* István dr. eddigi másodelnököt a Magyar Jogászegylet elnökét nevezte ki. Ennek az illusztris magyar jogásznak kiváló képességei, kiemelkedő, általános elméleti és gyakorlati jogi tudása semmi kétséget nem hagynak fenn az iránt, hogy a nagy magyar országbirók örökét ő is méltóan fogja betölteni. A Kuria új másodelnöke *Tőrek* Géza dr. a budapesti büntető törvényszék elnöke lett. Az új elnököt és másodelnököt kinevezésük alkalmából a budapesti kamara nevében ugyancsak *Lázár* Ferenc dr. elnök távirattal üdvözölte.

A nyugdíjintézeti döntőbíróóság megalakulása. Az új nyugdíjrendelet alapján, amint ez ismeretes, a vitás kérdések végérvényes elbírálására az eddig működött ad hoc döntőbíróóságok helyett állandó döntőbíróóságot kell alakítani, amely a nyugdíjintézet külön szerveként fog működni. A döntőbíróóságba a nyugdíjintézet és a kamarák delegálnak tagokat, akiknek teljes névjegyzékét különben e közlöny szeptemberi számában már közöltük ugyszintén azt is, hogy a nyugdíjintézet a döntőbíróóság megalakítására *Lázár* Ferenc dr. felsőházi tagot, a budapesti kamara elnökét kérte fel. *Lázár* Ferenc dr. a felkérésnek megfelelően a döntőbíróóság tagjait alakuló teljes ülésre október hó 9. napjának d. u. 5 órájára hívta össze Budapestre a saját irodahelyiségébe. Az ülésen megjelentek: *Angyal* Béla dr., *Belcsák* Sándor dr., *Elbel* Tibor dr., *Galánffy* János dr., *Gröber* Aladár dr., *Hedry* Aladár dr., *Holitscher* Szigfrid dr., *Jedlicska* Béla dr., *Kasza* Sándor dr., *Kepes* János dr., *Kőrössi* Bertalan dr., *Mike* Imre dr., *Nemes* Bertalan dr., *Paár* Lajos dr., *Pálffy* Gyula dr., *Szily* János dr., *Tarnay* Tibor dr. és *Wagner* Béla dr. választott döntő bírák, valamint a nyugdíj intézet részéről *Fekete* László dr. elnök és *Szemerjay-Petrán* Tibor dr. elnök helyettes. *Lázár* Ferenc dr. a

teljes ülés megnyitása után jelentést tett azokról az előkészítő lépésekről, amelyeket a nyugdíjintézet megalakítása érdekében tett, majd felkérte *Fekete* László dr. nyugdíjintézeti elnököt a döntő bíróági ügyrend ismertetésére. *Fekete* László dr. mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy a döntőbíróóságnak működése rendjén a jogszabályokat s így különösen a kerettörvényt és a nyugdíjszabályzat rendelkezéseit épp úgy be kell tartania, mint a hivatásos bíróóságnak. Felolvasta ezután a döntőbíróóság ügyrendjének azt a tervezetét, amelyet külön felkérés következtében *Kepes* János dr. székesfehérvári kir. közjegyző szerkesztett. A teljes ülés több felszólalás után az ügyrendet megállapította majd egyhangulag megválasztotta a döntőbíróóság elnökévé *Lázár* Ferenc dr., elnökhelyettesé pedig *Kőrössi* Bertalan dr. budapesti kir. közjegyzőket. *Lázár* Ferenc dr., ezután a döntőbíróóságot megalakultnak jelentette ki s az ülést berekesztette. A döntő bíróóság különben az eléje utalt több ügyben rövidesen megkezdi érdemi működését.

A 350 éves Corpus Juris. A Corpus Juris Hungarici első nyomtatott kiadása megjelenésének 350-ik évfordulója alkalmából okt. 6-án az országos ügyvéd szövetség a budapesti kamara székházának dísztermében emlék-ülést tartott, amelyen *Medvigy* Gábor dr. budapesti ügyvéd tartott nagy koncepciójú, komoly jogtörténeti méltatást nyújtó, különleges hatású emlékbeszédet. Az ülés után a kamara épületének alagsorában elhelyezett ügyvédmúzeumban az értékes anyaggal külön rendezett Tripartitum kiállítást mutatták be. Közben még a Magyar Jogászegylet és az Országos Ügyvédszövetség rendezett az Osztrák Birák Egyesülete Budapesten időző tagjai részére díszülést, amelyen előadást tartott *Klang* Henrik dr. a bécsi felsőtörvényszék tanácselnöke, beszédeket mondtak *Osvald* István dr. a Kuria elnöke, *Nagy* Emil volt igazságügyminiszter és *Kuncz* Ödön dr. budapesti egyetemi tanár. A díszüléseken a magyar közjegyzői kart *Barcs* Ernő dr. és *Szemerjay-Petrán* Tibor dr. kir. közjegyzők képviselték.

A szombathelyi kamara közgyűlése. A szombathelyi kamara 1934. évi rendes közgyűlését Szombathelyen október hó 14 napján tartotta meg. A közgyűlésről részletes tudósítást a jövő számban hozunk.

Jegyzői magánmunkálatok galériája. A rendelkezésünkre álló bőséges anyagokból néhány jegyzői remekművet az alábbiakban adunk át a nyilvánosságnak:

A poroszlói jegyző a következő két örökösödési szerződéssel sietett a falusi lakosság jogi érdekeinek hathatós védelmére:

„ÖRÖKLÉSI SZERZŐDÉS.

Alulírott Pelyvás Imre ezennel kijelentem, hogy halálom után hátrahagyandó összes bárhol található ingó és ingatlan vagyonom feleségemet, Dienes Juliannát illeti Pelyvás Irma utóöröklési jogával terheltten . . .

2, Pelyvás Imréné- Dienes Julianna azon esetben, ha férjem Pelyvás Imre engem túlélne, minden hátrahagyandó és bárhol található ingó és ingatlan vagyonomra nézve örökösül kinevezem őt, Pelyvás Irma utóöröklése jogával terheltten.

3, A túlélő szerződő fél tartozik a hagyatékokat terhelő összes adósságot átvenni és kifizetni, így a tisztán maradó hagyatéki vagyont Pelyvás Irma utóöröklési joga terheli.

Melynek hitelül két eredeti egyenlő példányban kiadtuk ezen négy tanu együttes jelenlétében felolvasott és önkezüleg aláírt szerződésünket.

Poroszló, 1933. augusztus hó 7 — Pelyvás Imre néviró Máté s. k. Pelyvás Imréné — Dienes Julianna s. k. Elöttünk, Riczkó István s. k. Riczkó Istvánné s. k. Kovács Sándor s. k. Máthé Béla s. k. tanu és néviró és okmány felolvasó.“

„ÖRÖKÖSÖDÉSI SZERZŐDÉS.

Alulírott Bogár Mihály poroszlói lakos halálom esetére örökösömül kinevezem feleségemet Tóth Mária poroszlói lakost olyként, hogy a tulajdonomat képező és a poroszlói 136, 458, 1356, 2421, 2434 és 2702/1 számú telekkönyvi betétekben felvett ingatlanaimat, valamint bárhol található mindentféle ingó vagyonomat egyedül Tóth Mária örökölje, kizárólagos tulajdonjoggal . . .

2, Bogár Mihályné sz. Tóth Mária poroszlói lakos viszont kijelenti, hogy azon esetben ha férje őt túlélne így őt nevezí ki egyedüli örökösévé és a tulajdonát képező a poroszlói 136 sz. tkvi betétben felvett házrészét, valamint bárhol található ingó vagyonát férje örökölje kizárólagos tulajdonjoggal.

Minek hitelül ezen örökösödési szerződést az alulírott négy tanu jelenlétében sajátkezüleg aláírjuk, illetve kézjegyünkkel látjuk el, annak felolvasása után.

Poroszló, 1933. dec 11. Bogár Mihály s. k. — Bogár Mihályné — Tóth Mária előttünk olvashatlan aláírás s. k. Hável Károly s. k. olvashatlan aláírás s. k. Máthé Béla s. k. tanu és néviró.“ (Beküldte *Onódy Kálmán dr.* tiszafüredi kir. közjegyző).

A gyönyörűségeken megszerkesztett okiratok csupán abban a csekély hibában leledznek, hogy az 1876:XVI. t. c. 33. §-ában foglalt határozott rendelkezések ellenére a végrendeletekre nézve előírt alakíságokat nélkülözik s így éppen csak *érvénytelenek*. Dehát ez nem fontos. Fontos az, hogy a jegyző bizonyára nem díjmentesen vett részt ezekkel a mesterművekkel a könnyelműen reabízott magánmunkálati tevékenységben. Az is helyes, hogy ezekből az okiratokból mindenesetre származó perek kereseti lehetőséget nyujt-

tanak az ügyvédeknek is. Az azonban már semmiképpen sem helyeselhető, hogy a preventiv jogvédelem kiterjesztéséről lehessen beszélni akkor, amikor tudatosan kontárok kezébe adják és minden bizonyíték tömegek ellenére is kontárok kezében hagyják a falusi nép vitás jogérdekeinek védelmét.

A rábakethelyi körjegyző csodálatosan disztíngvált jogi tudásáról s tökéletesen finomult magyaros stilizálási képességeiről az alábbi végrendelet tanuskodik:

VÉGRENDELET.

Alulírott Kuntár Sándor rábakethelyi lakos józan felfogással, teljes szabad elhatározásomból senki által rá nem kényszerítve nehogy vagyonom felett esetleg perlekedés vagy civakodások támadjanak, az általam személyesen ismert e célra felkért tanuk jelenlétében következőleg végrendelezem.

1.) Rábakethely községben levő régi 27 új 11 számú ház és hozzá tartozó telekből engem illető *fele részt kizárólagos tulajdonába bocsájtom fiam Kuntár Imre nagykorú rábakethelyi lakost, azon határozott kijelentésem mellett*, hogy többi gyermekeim őt ezen beltelek, ház és külsőtelek *tulajdonában háborgatni nem illetékesek*, ellenben kijelentem, hogy Imre fiam a telekből nyerendő illetőségnek részével kevesebbet fog kapni a külsőségből. (Utóbbi intézkedésnek *ellentmond* a következő pont!)

2.) A rábakethelyi határban levő ingatlan birtokom *fele részét kizárólagos tulajdonába bocsájtom fiamat Kuntár Imrét*, többi gyermekem csak a másik fele részből nyernek osztályrészt.

3.) Köteles Imre fiam, a háznál jelenleg is lakó Mária nevű leányomat halálom után is a háznál tartani ruházni, róla gondoskodni és halálával őt tisztességes eltemetésben részesíteni, *ezért nyeri úgy az én valamint néhai nőm Dancsecs Katalin után reá háramló ingatlanokat Mária leányom életben létéig csak használatul, halálával pedig kizárólagos tulajdonába.*

Teszem ezen végrendelezésemet Mária leányommal *csak azért*, mert nevezett születésétől fogva beteg, hibás, saját magáról egyedül nem képes gondoskodni és Imre fiam őt eddig is oda adó szeretet és tiszteletben részesítette.

3.) A 2 pontban írt kijelentésemet kiegészítésül rendelem, hogy Imre fiam nemcsak az általam neki hagyományozott vagyon felerészét, hanem a másik fele részből is az örökösödés rendje szerint illesse. (L.: fentebbi 1. és 2. pontot!)

4.) Összes tulajdonomat képező gazdasági felszerelés és szoba bútor *fele részét kizárólagos tulajdonába bocsájtom fiam Imrét*, a másik fele részből valamennyi gyermekem közöttük Imre fiam is egyenlő arányban részesülnek

5.) Szarvas marha állományomból köteles Imre fiam a halálom után fenmaradó adósságot fizetni olykép, hogy a szarvas marha állomány fele kizárólag Imre fiamat illeti *és csak a másik fele részből leend az adósság fizetve.* (Ez is sajátságos! Hát ha több az adósság? mint ahogy tényleg sokkal több lett?)

5.) Imre fiamra ezen hagyományozást azért teszem, mert már 50 éves, nevével együtt a gazdaságban állandóan segédkezik, úgy rólam, mint beteg

Mária leányomat odaadólággal kezeli, rólunk gondoskodik s többi gyermekeim ezen végakaratom teljes egészében leendő telyesítését kötelesek tűrni.

6.) *Kötelezőleg kijelentem*, hogy amennyiben halálom termésbetakarítás előtt következne be, az összes bármi néven nevezendő termés kizárólag és egyedül Imre fiamat illeti, abból többi gyermekeim nem osztozkodnak.

Minthogy folyó hó 19-én az erdőben szerencsétlenség ért és felgyógyulásom beláthatatlan ideig is eltarthat, mely idő alatt engem kizárólag csak Imre fiam és neje ápol, ép ezért is valamint a korábbi hú gyermek szerzetért is gondoskodom Imre fiamról jobban többi testvéreivel szemben, mert belátom, hogy vagyonomból ötet nagyobb illetőség illeti.

7.) Kötelezem Imre fiamat, hogy elhalálozásommal engem tisztességes temetésben részesítsen.

Ezen végrendelet előttem felolvastatott, megértelmeztetett, teljes átértés után a folyton együtt levő végrendeleti tanuk jelenlétében sajátkezűleg aláíratott.

Rábakethely 1929. évi April 20. (huszadik) napján.

Kuntár Sándor s. k.

Alulírott végrendeleti tanuk ezennel bizonyítjuk és szükség esetén esküvel is megerősítjük, hogy az általunk személyesen ismert Kuntár Sándor rábakethelyi lakos fentti végrendelete Hegedűs János végrendeleti tanu által egész terjedelmében felolvastatott, megértelmeztetett és együttes jelenlétünkben kijelentette, hogy ezen végrendelet *utolsó végakarata*t tartalmazza, azt előttünk saját kezűleg írta alá.

Rábakethely 1929. april 20. Farkas Ferenc sk. tanu, Kóczán Imre sk. tanu, Németh György sk. tanu, Hegedűs János sk. *végrendeleti tanu*“ (ez utóbbi a végrendeletet író körjegyző.)

A nagy jogi tudással rendelkező körjegyző, aki e végrendeletet megírta, nem kisebb baklövést követett el, mint a végrendelet negyedik bekezdésében (az első 3-assal jelölt pontba) belefoglalja a végrendelező férjnek az előbb elhalt feleség vagyonára vonatkozó végintézkedését, mely hitvesi hagyaték már évekkel azelőtt az érdekeltekre letárgyaltatott, úgyhogy azoknak tényleges és tkvi tulajdonát képezi évek óta. Ugyanebben a pontban utóöröklési jogot akar mondani, azonban nem tudja magát kifejezni. (Beküldte Gálffy Ferenc dr. szegedi kir. körjegyző).

Bemutatjuk végül — e számban befejezésül — a koppányszántói jegyző nemes egyszerűséggel stilizált, egyszerű közvetlenséggel, valóban a népnyelvén megírt (tényleg csak a jegyzők értik a népnyelvét! Ilyen idilikus pongyolaságú okiratot ügyvéd, vagy közjegyző szerkeszteni valóban nem igen tudna, bár okiratoknál ha a népies stílus, vagy a jogi hatás között kell választani az utóbbi mégis csak fontosabb!) természetesen azonban abszolút, jogi érvénytelenségben szenvedő alkotását.

NYILATKOZAT.

Alulírottak, Bazsai Pál és neje Rácz Borbála koppányszántói lakosok szülők, mai napon leány gyermekeinket kielégítettük, — ezennel ünnepélyesen kijelentjük hogy ha Sándor nevű fiunk és annak neje bennünket megbecsül

és velünk fiuhoz illő tisztességes bánásban részesít és megbecsül — összes vagyonunkat ingó és ingatlan halálunk után egyedül öneki és senkinek másnak — hagyjuk. Kelt Koppányszántó 1919. július 16. + Bazsai Pál + Rácz Borbála néviró Dely Gyula (a volt koppányszántói jegyző), s. k. Előttünk: Rozsó Imre s. k. Izsák Sándor s. k. Deli Gyula s. k. (Beküldte Petrán József dr. tamási-i kir. körjegyző).

A nyelvjogosítványhoz szükséges nyelvjártasság újabb szabályozása. E közlöny ez évi júniusi számában közöltük az igazságügyminiszter 5585/1934 I. M. VII. számú rendeletét. A rendeletnek azt az intézkedését, amely szerint 1935. évi januárius hó 1 napjától kezdve *nyelvjogosítvány csak tolmácsi vizsga letételével nyerhető*, a kir. körjegyzők és körjegyzőhelyettesek különös figyelmébe ajánljuk. A fenti időpontig tehát a nyelvjogosítványok az eddig érvényben volt szabályok szerint szerezhetőek meg.

Körjegyzőjelöltek igazolványának tartalma. Az igazságügyminiszter 32447/1934. I. M. szám alatt a következő tájékoztató rendeletet bocsátotta ki: „Az 1886:VII. t. c. 4. §-ának harmadik bekezdése értelmében a körjegyzői jelölt a főnöke által reábizott kiküldetések teljesítésénél kamarai igazolványát (1886:VII. t. c. 2. §) is köteles felmutatni. Minthogy a két évi körjegyzői gyakorlattal bíró, valamint az a jelölt, aki az egységes birói és ügyvédi vizsgát letette, az idézett t. c. 4. §-ának második bekezdése szerint az ugyan e §. első bekezdésében megjelölt tennivalókon felül hagyatéki tárgyalásokra és ingatlanok elárverezésére vonatkozó kiküldetéseket is teljesíthet, szükséges, hogy igazolványából erre való képesítése is megállapítható legyen. A körjegyzői kamarák feladata gondoskodni arról, hogy a jelölt igazolványa a két évi körjegyzői gyakorlat leteltét, illetőleg az egységes birói és ügyvédi vizsga letételét is tanusítsa és hogy az esetleg korábban kiállított igazolvány ezzel a tanusítással kellő időben kiegészíttessék.“

Felhívás. Mult számunkban felhívtuk az egyesület tagjait tagdíjkötelezettségük sürgős teljesítésére. A hátralékosoknak az egyesület pénztárosa csekklap mellékelésével külön felszólításokat is küldött. Ezuton ismételtén is felhívjuk a hátralékosokat, hogy bár részletekben is, de mielőbb törlesszék le a hátralékot, nehogy kénytelenek legyünk részükre a lap küldését beszüntetni. Közöljük különben, hogy 4 tag 7 éve (a közlöny újabb megindítása óta), 3 tag 6 éve, 3 tag 5 éve, 7 tag 4 éve, 19 tag 3 éve és 25 tag 2 éve hátralékos a tagdíjjal. Ezekon kívül 89 tag nem fizette be az 1934. évi tagdíját. Az összes tagdíjhátralék 9170 P, ami igen súlyos összeg s már-már veszélyezteti a közlöny rendes megje-

lentetését. A tagdíjakat kizárólag az egyesület 41.951. számú postatakarékpénztári csekkszámlájára kell befizetni, (akinél a csekklap elkallódott, a postán kapható (3 fillér) zöld „bianco“ csekklapot használja) mert minden egyéb mód felesleges költséget (kézbesítési díj stb.) és kezelési nehézséget okoz. Az egyesület központi bizottságának szeptember hó 10. napján tartott ülésén hozott határozata szerint azokat illetően, akik 1933. évet megelőző időről vannak tagsági díjaikkal hátralékban a legközelebbi, novemberi számtól kezdődően a közlöny további expedálását minden további felhívás mellőzésével be fogjuk szüntetni.

A magyarországi kir. közjegyzőhelyettesek országos egyesületének közleménye. Az egyesület évi rendes közgyűlését 1934. december hó 8. napjának d. u. 5 órájkor tarja meg Budapesten VI., Andrássy-út 50. kir. közjegyzői irodában, amelyre minden érdeklődőt meghív az egyesület intézőbizottsága. Az igazságügyminiszter úr önmagyméltósága a kir. közjegyzőket érdeklő kérdések megvitatásával egyidejűleg ankétot tartatott az állástalan közjegyzőhelyettesek elhelyezése érdekében. Mindenekelőtt hálás köszönetünket fejezem ki az elnöklő dr. Tasnádi Nagy András államtitkár úr s a felszólaló dr. Lázár Ferenc és dr. Galánffy János önméltóságaiknak, hogy a közjegyzőhelyettesek ügyét oly melegen pártfogolták. A közjegyzőhelyettesek érdekében egyetlen s igaz remedium volna az alaptörvény második szakaszának visszaállítása az eredeti szövegében, mely szerint közjegyzővé csak az nevezhető ki aki legalább két évi közjegyzőhelyettesi gyakorlatot mutat ki. Ehhez hozzá volna teendő még, hogy közjegyzőhelyettes pedig csak az lehet, aki szakvizsgát tesz. A mai állapot megjavítását, addig is amíg a rendtartás reformja elkészül, nagyban elősegítené, ha a nyugdíjas közalkalmazottak újra alkalmazásának szabálya a helyettesi állások betöltése tekintetében is alkalmaztatnák; továbbá az öt évet betöltött gyakorlattal bíró, arra érdemes, helyettesek kir. közjegyzővé pályázat nélkül is kinevezhetők lennének. A mai állapoton természetesen az segítené legjobban, ha addig, míg a közjegyzőhelyettek státusában újra a normális viszonyok helyreállanak, csupán helyettesek neveztetnek ki közjegyzőkké. Antalffy Zsiros Aladár dr. az egyesület e. i.

Rendeletek:

130.757/1934. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámításáról.

2200/1934. P. M. sz. A védett birtok tulajdonosának rendkívüli töketörlesztés esetében járó jutalom.

180.500/1934. B. M. sz. Külföldieknek az ország területén lakhatásáról szóló rendelkezések kiegészítése és módosítása.

27.577/1934. I. M. sz. Az igazságügyi segédhivatali tisztviselői tanfolyam és vizsga szabályozására vonatkozó rendelkezések kiegészítése.

29.500/1934. I. M. sz. Az 1908. évi XXXIX. törvénycikkben szabályozott birtokrendezési ügyekre vonatkozó szabályok módosítása és kiegészítése tárgyában.

8600/1934. M. E. sz. A gazdatartozásokra vonatkozó egyes rendelkezések módosítása.

33.700/1934. I. M. sz. A villamosmű átalakító vagy kapcsoló berendezésének vagy tartószerkezetének elhelyezése céljából alapított használati szolgálat és építményi jog telekkönyvi bejegyzésének szabályozása.

33.800/1934. I. M. sz. A villamosművek ügyében a kir. Kurián eljáró külön bíróságokról.

60.000/1934. K. M. sz. Villamosművek céljára alapítható használati szolgálat és építményi jog szabályai tárgyában.

142.831/1934. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámításáról.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Magyar Jogi Szemle. (XV. évfolyam 8. szám.) E szám vezető helyén Angyal Pál dr. meglehangú cikkben búcsúztatja a Kuria nyugalomba vonult kiváló elnökét Juhász Andort. Külön cikkekkkel szerepelnek ebben a számban Köházi Endre dr., Jablonkay Géza dr. és Váli Ferenc dr. A Szemle rovatban a szintén nyugalomba vonult Magyar István koronaügyészt búcsúztatják, majd megemlékeznek a közigazgatási bíróság volt jeles másodelnöke a 80-ik életévét most betöltött Benedek Sándor érdemeiről. A Kritikai Szemle, Irodalom, Külföldi Jogélet rovatok változatos közleményeit találjuk még ebben a számban. A döntvénytári melléletek ezuttal is megjelentek. A Nemzetközi Jog Tára című mellékletben Schwartz Izidor dr. ny. kormányzósági titkár tollából egy különösen értékes tanulmány jelent meg, amelynek címe, „Külföldi honosok magyarországi hagyatékára alkalmazandó anyagi öröklési jog“. Kifejti a tanulmányban a szerző többek között azt az álláspontját, ami különben az idevonatkozó bírói gyakorlatnak is megfelel, hogy 1. külföldi honos magyarországi ingatlan hagyatékára minden esetben a magyar öröklési jogot kell alkalmazni, kivéve a végrendelettel való megítélését és a végrendelet alakosságait, amely kérdésekben a lex patriae illetve a lex loci actus nyer alkalmazást. 2. külföldi honos magyarországi ingó hagyatékát nemzetközi szerződés vagy viszonyosság esetén a külföldi honos államának kell kiszolgáltatni, ha azonban a magyar bíróság illetékessége a külföldi honos ingó hagyatékára vonatkozólag megállapítást nyer, a hagyaték tárgyalásánál a külföldi honos hazai jogát kell alkalmazni. 3. az öröklési képesség tekintetében mindig a magyar jog alkal-

mazandó. 4. a hagyatéki adósságért való felelőség tekintetében a külföldi jogszabályok alkalmazása ellen a szerző szerint kifogás nem emelhető.

Jogtudományi Közlöny. (69. évf. 34-37. számok.) A 34. számban Csorna Kálmán dr. a székesfővárosi árvaszék elnöke A gyámhatósági jóváhagyás jogi természete, lényege, formája és hatálya kérdéséhez fűz szakszerű kommentárokat. Balogh István dr., Schleifer Pál dr. és ifj. Halász Miklós dr. irtak még ebbe a számba cikkeket. Az utóbbi a P. H. T. 196. számú határozat alapján a férj tartás érdekes kérdésével kapcsolatos bírói gyakorlatot ismerteti. A 35. számban Szladits Károly dr. egyetemi tanár elismerő, meleg szavakkal méltatja Juhász Andornak a Kuria távozó elnökének félszázados bírói szolgálata alatt szerzett hervadhatatlan érdemeit. Ebben és a 36-37. számokban különböző jogi tárgyú cikkek jelentek meg meg Kovács Marcel dr., Mennyey Géza dr., Bozóky Géza dr., Máday István dr., Hevesi Illés dr., Admeto Géza dr., Huppert Leó dr., Fái Sándor dr. és Löw Tibor dr. tollából. Az egyes számok melléklapjaként megjelent Ügyvédi Közlönybe cikkeket irtak Teller Miksa dr., Boda Ernő dr., Menyhárth Gyula dr., Martos József dr. és mások. Mint állandó mellékletek, a különböző döntvénytári füzetek az egyes számok mellett ezuttal is megjelentek.

Jogállam. (XXXIII. évf. 7-8. füzet.) A legújabban megjelent kettős számba A főtárgyalás elnöke címen Miskolczy Ágost dr., Házasság jogi tanulmányok címen Almási Antal dr., Közszerelem címen Ludvig Rezső, Nyugdíj és végkielégítés címen Gallia Béla dr. A magyar szerzői jog címen Alföldy Dezső dr., A külföldi valuták átértékelése címen Schwartz Tibor dr. irtak nagyértékű cikkeket. Az Irodalom rovatban avatott tollak ismertetnek új jogi műveket s végül a Szemle rovatban a nemzetközi jogi egyesület kongresszusáról és Szász Istvánnak a hágai nemzetközi akadémián tartott előadásáról közölnek tudósítást.

Notariatszeitung. (Az osztrák közjegyzők lapja 76. évf. 10. szám.) Értékes cikkek bőséges sorozatát hozza ezuttal is ennek a közjegyzői tárgykör kereteit messze túlhaladó általános polgári jogi szaklapnak legújabb száma. A cikkek szerzői Dr. Klang Heinrich, Dr. Lanz Karl, Dr. Graschopf Hans, Dr. Mikocki Leo, Dr. Ehrenfreund Fritz és Dr. Kastner Walter. A bécsi főtörvényszék és a közigazgatási bíróság legújabb elvi jelentőségű határozatait kommentálják ezután szakszerű közlemények, majd személyi hírek, kisebb közlemények és könyvszemle egészítik ki e szám érdekes tartalmát.

Magyar Törvénykezés. (1934. év 18. 19. szám.) A 180500/1934. VIII. B. M., 8600/1934. M. E., 8900/1934. M. E., 8900/1934. M. E., 8700/1934. M. E. számok alatt kibocsátott a gazdamoratoriumra, a törvénykezési és vagyonátruházás illetékekre vonatkozó rendeletek teljes szövegét közli e szám, majd bőséges szemelvényeket a felsőbb bíróságok gyakorlatából s végül a Forum és a Szerkesztő postája című rovatok sok érdekes közleményeit.

Polgári Jog. (X. évf. 8. szám.) E szám vezető helyén Beck Salamon dr. meleg hangú cikkben búcsúztatja a Kuria nyugalomba vonult kiváló elnökét Juhász Andort. A nemzetközi jogi egyesület kongresszusán Fizetések aranyban és külföldi pénznemekben című kérdéstről Posch Gyula dr., Baumgarten Nándor dr. és Szladits Károly dr.-tól együttesen kidolgozott és elfogadott jelentést közli ezután e szám, majd ifj. Buday Kálmán dr. külön cikkét. A Jogalkotás rovatban ismertetik az új rendeleteket, a Joggyakorlat rovatban pedig a bírói

gyakorlat legújabb elvi jelentőségű állásfoglalásait bírálják külön közlemények. A Jogélet rovat a nemzetközi jogi egyesület kongresszusáról hoz részletes tudósítást s végül az Irodalom rovat hoz több értékes könyvbírálatot.

Notariatszeitung. (A csehszlovákiai német közjegyzők közlönye 14. évf. 10. szám.) Dr. Frind Hans A törvényes zálogjogról s külön „A visszatérő szolgáltatások és a személyes jogok a hagyatékban“ címen, Dr. Oswald ügyvéd pedig Bizonyító eszközök az illeték jogban címen irtak e számba külön cikkeket. Egy kommentált felsőbbbírói határozatot és könyvszemlét hoz még e szám.

Illetékügyi Közlöny. (IX. évf. 8. szám.) A lap élén a 80 éves Benedek Sándor, a közigazgatási bíróság volt másodelnökének a pénzügyi jog kiváló elméleti és gyakorlati művelőjének közismert érdemeit méltatják. A Szemle rovat pénzügyi vonatkozású személyi híreket közöl, majd teljes szövegükben közli e szám a 8800/1934, 8900/1934 M. E. és a 142000/1934, 68700/1934 P. M. számú a közjegyzői gyakorlatot is közvetlenül érintő rendeleteket, amelyeket különben a Kir. Közjegyzők Közlönye ebben a számban külön cikkben részletesen ismertet. Az Irodalom, Fontos tudnivalók és Szerkesztői üzenetek című rovatok közleményeit hozza még e szám, amelynek külön mellékleteként ezuttal is megjelent az „Illetékügyi Joggyakorlat“ című pénzügyi esettár.

Joggyakorlat.

Magánjog.

78. *Gazdasági lehetetlenülésről* csak kölcsönösen halasztó ügylet esetében, vagyis csak akkor lehet szó, ha a felek kölcsönösen akként szerződnek, hogy a teljesítés — mint a szolgáltatás, mint pedig az ellenszolgáltatás tekintetében — a szerződés kötése után való időpontban fog történni és a szerződés kötése, másfelől a teljesítés időpontja között későbbben áll be a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás között az előre nem látott nagymérvű aránytalanság. Ha azonban egyik fél a szerződés értelmében nyomban teljesít és a másik fél ellenszolgáltatását hitelezi, az ekként adóssá vált másik fél a gazdasági lehetetlenülésre utóbb már sikerrel nem hivatkozhatik. (K. P. VI. 249/1934.)

79. A vállalt szerződési kötelezettséggel szemben az utóbb bekövetkezett *gazdasági lehetetlenülésre* nem hivatkozhatik sikerrel az az adós, aki már az ügyletkötés alkalmával a szokásosnál nagyobb és olyan kockázatot vállalt, amely az általános gazdasági viszonyok mélyreható változása nélkül egymagában is meghiusítani volt alkalmas a szerződés alapjául szolgáló feltételezéseit. (K. P. VI. 5285/1933).

80. Örökható végrendeletében szükség örökösének haszonélvezetet hagyott, amelyet ez éveken keresztül gyakorolt is. A ha-

gyaték tárgyalásán azonban a végrendeletet a szükség örökös nem fogadja el, s a bíróság perreutasító végzése következtében a pert megindította. A Kúria megállapítása szerint a fenti tényállás mellett a haszonélvezetnek éveken át való gyakorlása nem lehet akadálya annak, hogy a szükségörökös *köteles részét* perrel érvényesítse. (K. P. I. 4609/1933.)

81. *A hagyatékhoz tartozó vagyontárgyak* az örökhagyó elhalálózásakor érvényben volt *értékben* veendő figyelembe, ha azonban az elhalálózásakor való érték az akkori (1920) bizonytalan értékviszonyok miatt meg nem állapítható, a becslés idején megállapított érték az irányadó. (K. P. I. 4609/1933.)

82. *Egyoldalú ígéretből* azokon a különleges jogviszonyokon kívül, amelyekre külön törvényes intézkedések állanak fenn, általában véve kötelelem nem származik. (K. P. IV. 4075/1933.)

83. *A törvényes örökösödési jog* csupán a hagyatékra arra a részére terjed ki, amelyről az örökhagyó nem rendelkezett. (K. P. I. 4364/1933.)

84. Az örökhagyó adóhátráléka *hagyatéki tartozás* s mert a hagyatéki tartozások az állag örökösöket terhelik, az özvegy pedig haszonélvezeti joga ellenében a hagyatéki tartozásoknak csupán kamatait tartozik törleszteni, az állag örökösök az özvegyet illető jövedelemnek örökhagyó hátrálékos adójára való fordításával saját tartozásukat egyenlítették ki. (K. P. I. 5963/1933.)

85. Az özvegynek az illő ellátás a hagyaték jövedelméből jár és saját vagyonának jövedelme, valamint a saját jogán járó özvegyi nyugdíja *özvegyi jogának* korlátozásánál csupán a méltányosság követelményei szerint vehető figyelembe. Ennek következtében az örökösnek az a kérelme, hogy az özvegy özvegyi joga nyugdíjára és saját vagyonának jövedelmére tekintettel a lakásra korlátoztassék, jogalappal nem bír. (K. P. I. 1431/1934.)

86. Az özvegy *özvegyi haszonélvezeti jogának* gyakorlásában a megszorító intézkedés jogerőre emelkedése előtt a Ppé. 54. §-ában szabályozott végrehajtási zárlat útján sem korlátozható. (K. P. I. 418/1934.)

87. Azok a leszármazók, akik örökhagyótól csupán a törvényes örökrészüket meg nem haladó ingyenes juttatásban részesültek, a hiányzó *köteles részért* felelőssé nem tehetők abban az esetben sem, ha azokon, akiket a köteles rész kifizetése terhel, az be nem hajtható. A család körén kívül álló megajándékozottak a köteles részért az egész ajándékozott értékkel felelnek, illetve

annyiban, amennyiben a javukra történt ajándékozás a köteles részt sérti. (K. P. I, 3018/1933.)

88. *Az ági és szerzeményi vagyon* összevegyülése esetén a szabály az, hogyha a szerzeményi vagyon értéke az ági vagyon értékét meghaladja, az utóbbi készpénzben adandó ki. (K. P. I. 669/1934.)

89. A részvényekből álló hagyatéki vagyon ideiglenes kezelésére jogosultnak, sőt kötelezettnek kell tekinteni örökhagyó özvegyét, aki *özvegyi jogát* az örökösödési eljárás rendjén az összes részvényekre érvényesítette. Ez a jog mindaddig fennáll, amíg a bíróság azt meg nem szünteti, illetve nem korlátozza. (K. P. IV. 4733/1933.)

Illetékjog.

55. Ha az örökségről való lemondás meghatározott személyek javára ellenérték mellett történt, a lemondó örökösödési illetéket, akinek javára a lemondás történt visszterhes (okirati vagy vagyonátruházási) illetéket az ellenérték után megfizetni tartoznak. (Közig. bir. 13733/1933. P.)

56. Ha az anya nem az adásvételi szerződéssel, hanem a leánya részéről később kiállított nyilatkozattal szerzi meg a leánya által megvásárolt ingatlan haszonélvezetét, együttes vétel esete nem forog fenn s így az anya a haszonélvezet ingyenes szerzése után ajándékozási és ingyenes ingatlan vagyonátruházási illetéket tartozik fizetni. (Közig. bir. 1197/1933. P.)

57. Ha a szülők és gyermekeik oly módon vásárolnak ingatlant, hogy a tulajdonjog a gyermekek, a haszonélvezeti jog pedig a szülők javára kebeleztetik be, hacsak a szerződés tartalmából felek ellenkező szándéka meg nem állapítható, a feleket közös vevőknek kell tekinteni a haszonélvezeti jog szerzése után ajándékozási illeték nem követelhető. (Közig. bir. 21469/1932. P.)

58. A bontó feltétellel kötött szerződéssel átruházott ingatlannak a feltétel bekövetkeztekor való visszaadása sem vagyonátruházási, sem telekkönyvi bejegyzési illeték alá nem vonható. (Közig. bir. 20406/1932. P.)

59. A telekkönyvileg is bekebelezett tulajdonjogi korlátozás nem szolgál okul az ingatlan törvényszerű legkisebb értékének mellőzésére. (Közig. bir. 24766/1933. P.)

60. Ajándékozási szerződéssel átruházott ingatlannak a szerződő felek kölcsönös megállapodása alapján az ajándékozó részére való visszaadása ajándékozási illeték alá nem esik. (Közig. bir. 4799/1934. P.)

61. Az ingatlan haszonélvezetét öröklő fél terhére ugyanazon ingatlanra vonatkozólag örökölt lakhatási jog értéke után illeték nem irható elő, mert a haszonélvezeti jog értékében a lakhatási jog értéke is bennfoglaltatik. (Közig. bir. 22612/1933. P.)

62. Ha az atyai hagyaték felett való osztály során az anya is osztályra bocsátja vagyonát, az örökösök, illetőleg a megajándékozottak között létrejött újabb vagyonátruházás nem vélelmezhető csupán azért, mert az egyik túlnyomó részben az atyai, a másik az anyai vagyonból nyert kielégítést,

amennyiben az átvett vagyonrészek együttes értéke nem több az átvevőt a két szülő együttes vagyonából megillető törvényes osztályrész értékénél. (Közig. bir. 16738/1932. P.)

63. *Házasság jogerős felbontása esetére kötött vagyonrendezési szerződés illetékének befizetése a házasság jogerős felbontásáig felfüggesztendő.* (Közig. bir. 23776/1933. P.)

64. A bírói árverési jegyzőkönyvön a benne foglalt jogügylet minőségéhez képest lerovandó okirati illetéket nem a végrehajtató, hanem a vásárló tartozik viselni. (Közig. bir. 1363/1932. P.)

65. Ha a hagyatéki ingatlanra az örökös ellen fennálló követelés erejéig végrehajtási jelzálogjog telekkönyvi rendtartás 74. §-ában foglalt fenntartással kebelezetett be s ez a jelzálogjog utóbb hivatalból töröltetett, mert az örökös az ingatlan terhelési tilalmat is magában foglaló utóöröklési joggal terhelten örökölte, a végrehajtási jelzálogjog bekebelezése után lerótt illeték visszatérítendő. (Közig. bir. 7327/1933. P.)

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. A 12881/1886. I. M. rendelet külön is utasítja a bíróságokat arra, hogy a fontosabb végrehajtási esetekben különösen az ingatlan árveréseknél vegyék igénybe a közjegyzők közbenjárását. E részben hosszú évek óta a budapesti bíróságoktól eltekintve a gyakorlat az, hogy az ingatlan árveréseket is — más végrehajtási cselekményekről nem is szólva — minden esetben a bírósági végrehajtók fogatosítják. A közjegyzői kar egyre súlyosbodó anyagi helyzetére való tekintettel a budapesti kamara felterjesztéssel élt az igazságügyminiszterhez aziránt, hogy a budapesti tkvi hatóságokhoz hasonlóan legalább és a fontosabb esetekben az ingatlan árverések fogatosítására is a kir. közjegyzőknek adjanak megbízást. A felterjesztésre az igazságügyminiszter 28814/1934. VIII. szám alatt rendeletet intézett a kamarához, amelyben figyelemmel a bírósági végrehajtóknak is kedvezőtlenül alakuló anyagi helyzetére, a végrehajtási eljárás olcsóbbá tételére irányuló törekvésekre s végül arra a körülményre, hogy az igazságügyminiszter tájékozódása rendjén *tíz vidéki közjegyző kifejezetten* kijelentette, hogy azokban az esetekben, amelyekben közreműködését a bíróság szükségesnek nem tartja, ennek igénybevételéről *lemond*, — újabb intézkedést szükségesnek nem lát. Ilyen körülmények között tehát a kamarának módjukban nem áll a kérdésnek további urgírozása. Akaratuk ellenére elvégre a kamarák sem segíthetnek a közjegyzők anyagi helyzetén olyan kérdésben, ahol a segítség nyújtásnak lehetőségéről maguk a közjegyzők mondanak le.

A kir. közjegyzőhelyettesek és jelöltek állásközvetítését a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete látja el (Budapest, VI., Andrássy-ut 50. kir. közjegyzői iroda).

Kéziratokat vissza nem küldünk s azok megőrzését nem vállaljuk.